

Særtrykk av Norsk Geografisk Tidsskrift, Bind II, Hefte 3-4, 1928

ROLF S. TANDBERG
MED HUNDESPANN
PÅ EFTERSØKNING EFTER
„ITALIA“-FOLKENE

A. W. BRØGGERS BOKTRYKKERI A/S - OSLO

MED HUNDESPANN PÅ EFTERSØKNING
EFTER »ITALIA«-FOLKENE

Av ROLF S. TANDBERG

Innledning.

Den 26. mai 1928, dagen efter at Nobiles ekspedisjon med »Italia« var forulykket, mottok »Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S« i Longyearbyen, hvor jeg var ansatt, gjennom sysselmannen på Svalbard en forespørsel fra Forsvarsdepartementet om hundespenn med kjørelere kunde stilles til disposisjon ved eventuelle undsetningsforsøk. Dette blev av grubekontoret telegrafert til hovedkontoret som samtidig blev forespurt om jeg i tilfelle kunde få permisjon, hvorpå bekreftelse innløp. Telegram blev derpå sendt sysselmannen om, at et hundespenn bestående av 10 grønlandshunder med mig som kjører og fangstmann Hilmar Nøis som kjentmann blev stillet til disposisjon.

Disse grønlandshunder, hvorav der fins mange på Spitsbergen, stammer fra et par »Storm« (gul) og »Lucie« (svart) som kaptein A. Staxrud fikk utlånt av Roald Amundsen i 1913 for sin undsetningsekspedisjon efter Schröder—Stranz-ekspedisjonen. Dette par fikk 6 hvalper, hvorav 4 stykker blev forært av Amundsen til telegrafstasjonen. Avkommet av disse er siden spredt utover til alle bebyggede steder på Svalbard.

Vi telegraferte så til sysselmannen, at såfremt det var meningen hundespennet skulde starte fra Advent Bay måtte dette skje snarest så vi kunde få benytte isen og det gode føre. I mellemtiden blev alle hundeseler, slede- og ekspedisjonsutstyr eftersett og reparert. Fra sysselmannen innløp telegram om at videre ordre vilde bli sendt oss direkte fra Forsvarsdepartementet og den 1. juni ennu ett hvori han oplyste at Forsvarsdepartementet meddelte at »Hobby« med løytnant Lützw-Holm og flyvemaskin ombord en av de første dager vilde anløpe Advent Bay for å ta ombord hundespennet, leder og kjentmann. Over radiostasjonen i Longyearbyen blev det snappet op et telegram

om at »Hobby« var avgått fra Tromsø 30. mai kl. 1⁴⁵. Utsyret blev derefter ennu en gang eftersett og bragt på plass utenfor hundegården for å stå ferdig på kort varsel.

Sammen med flyvere ombord på »Hobby«.
Første sledetur: undsetning av Lützow-Holm i Mossel Bay
3.—12. juni.

Endelig søndag den 3. juni blev jeg vekket med meddelelse om at »Hobby« da holdt på å gå inn til Hotelnesset. I en fart var jeg på benene og opover i byen for å varsle Nøis og allerede kl. 9¹⁵ stod vi med hundespennet ved iskanten ute ved Nesset. Ombord på »Hobby« befant sig foruten skibets mannskap, kapteinen Holm og islosen John Næss fra Tromsø også løytnant Lützow-Holm og mekaniker Myhre med en av marinens rekognoseringsmaskiner med en 260 HK. Mercedes motor. Flyvemaskinen hadde en aksjonsradius på bare 4 timer, men Lützow-Holm mente at den vilde kunne økes til 5¹/₂ med den nye bensintanken de holdt på å montere. Etter at de siste nyheter var fortalt, hundene og sledeutstyret tatt ombord og de siste avskjedshilsener utvekslet, bar det kl. 12 i vei i et strålende vær.

Ved 15-tiden fortøiet »Hobby« ved iskanten i Green Harbour — 1 000 meter utenfor kaien i Barentsburg — hvor nogen kolli proviant til radiostasjonen skulde bringes iland. Da varene til radiostasjoner var losset og Lützow-Holm hadde mottatt og besvart de telegrammer som berodde der, avgikk vi kl. 16 i fint vær og NV-lig bris for Kings Bay, hvortil vi ankom den følgende dag kl. 6. »Hobby« fortøiet på innsiden av kullkompaniets kai, mens Nobile-ekspedisjonens moderskip »Citta di Milano« lå fortøiet på utsiden av kaien.

Kl. 9 var jeg opom hos sysselmanen for å få fastslått hvem jeg hadde å henvende mig til og motta ordre fra under de forestående undsetningsforsøk. Fikk herpå det svar et det var kaptein Riiser-Larsen og inntil hans ankomst løytnant Lützow-Holm.

Ombord på »Hobby« gikk italienerne øieblikkelig i gang med å montere en kortbølgeradiostasjon for å kunne stå i forbindelse med »Citta« under turen. Så snart arbeidet hermed var ferdig og provianten og diverse utstyr var kommet ombord skulde »Hobby« avgå til nordkysten og derfra østover så langt som isen tillot og undersøke kysten, likesom skibet skulde danne basis for flyvemaskinen. Samtidig skulde

overvintrende fangstfolk på veien opsøkes for å høre om nogen av disse hadde sett eller hørt noget til fangstmann Waldemar Kræmer og fire alpesoldater (på italiensk alpini) som skulde gå til Mossel Bay. »Braganza« lå da i Mossel Bay og disse folk var ennå ikke kommet dertil. Ombord i »Hobby« kom 5 italienere, løytnant Gloanneni som skulde formidle radioforbindelsen og dessuten en telegrafist samt 3 alpesoldater. Kl. 18³⁰ forlot vi Kings Bay i lett skyet vær.

Den 5. juni kl. 6 kom vi til Norskøysundet og drog straks etter iland i båt for å høre med fangstmann Arthur Oxås som hadde stasjon i Fugløysundet om han skulde ha sett noget til Kræmer og de 4 alpesoldater. Det viste sig at disse var gått fra ham 36 timer tidligere. Herfra gikk så »Hobby« NO- og O-over med Biscayerhukene som neste mål. Kl. 11³⁰ gikk ankeret på Lille Røde Bay, tvers av Biscayerhukene. Flyvemaskinen blev satt på vannet, påfylt bensin, vann og olje og motoren prøvekjørt. Derpå opga Lützow-Holm for kapteinen, lodsene og mig ruten han tænkte å fly; den var følgende: Først vestover til Jermakpynten og kysten rundt Røde Bay til Flat-huken, tilbake til Biscayerhukene ca. $\frac{1}{2}$ times flukt. Så videre langs kysten til Velkomstpynten, kysten Liefde Bay, Wood Bay til Gråhukene og tilbake direkte linje til Lille Røde Bay. En tur på i alt 3—3 $\frac{1}{2}$ time.

Tungt lastet som flyvemaskinen var med en ekstra bensintank og utstyr — 2 renskinssoveposer, 2 par ski og en liten skikjelke — samt proviant for 2 mann i 3 uker; 5 kg pemmikan, 2 $\frac{1}{2}$ kg milkkjeks, 2 $\frac{1}{2}$ kg sjokolade, måtte de først bruke op og tappe av en del bensin før den kl. 17 lettet i ganske stille vær på sin første rekognoserings-tur. I ventetiden drog fler av oss i land til hytten tilhørende fangstmann Sven Olsson som var tilstede og hvor også Kræmer og de eftersøkte alpesoldater var. Kl. 20 var Lützow-Holm igjen tilbake og landet elegant ved siden av »Hobby«. Turen hadde gått som bestemt og de hadde underveis ikke sett noget tegn til de eftersøkte. Maskinen blev igjen tatt ombord, likeledes Kræmer og de 4 alpesoldater; disse skulde settes ombord i »Braganza«. Kl. 22 lettet »Hobby« og gikk så videre i NO-lig retning gjennom fordelt is.

Kl. 3³⁰ den 6. juni var vi mellom Velkomstpynten og Gråhukene, men blev her stoppet på grunn av tett is. Vinden frisket til stadig fra NV., og isen satte sammen. Kl. 8 snudde vi imidlertid og gikk tilbake forbi Velkomstpynten til Lille Røde Bay og fulgte derfra nogen råker i N- og NO-lig retning for å prøve å komme klar av isbeltet.

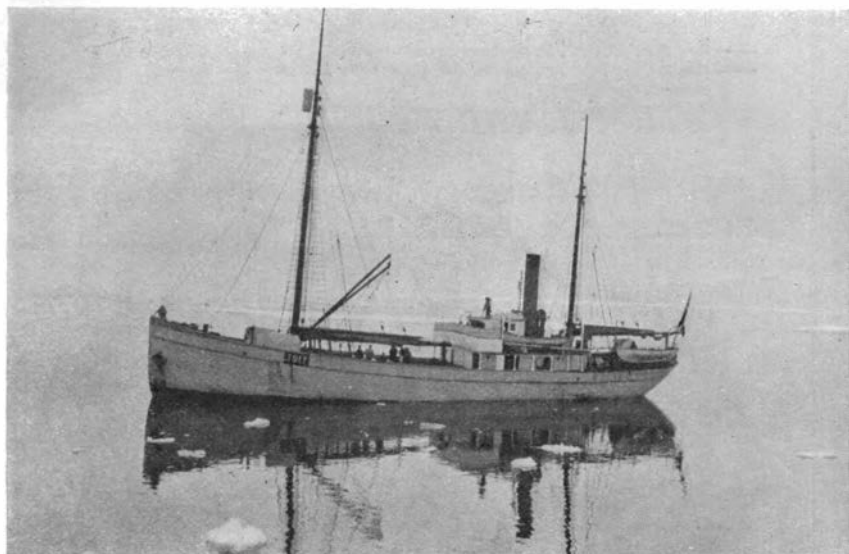
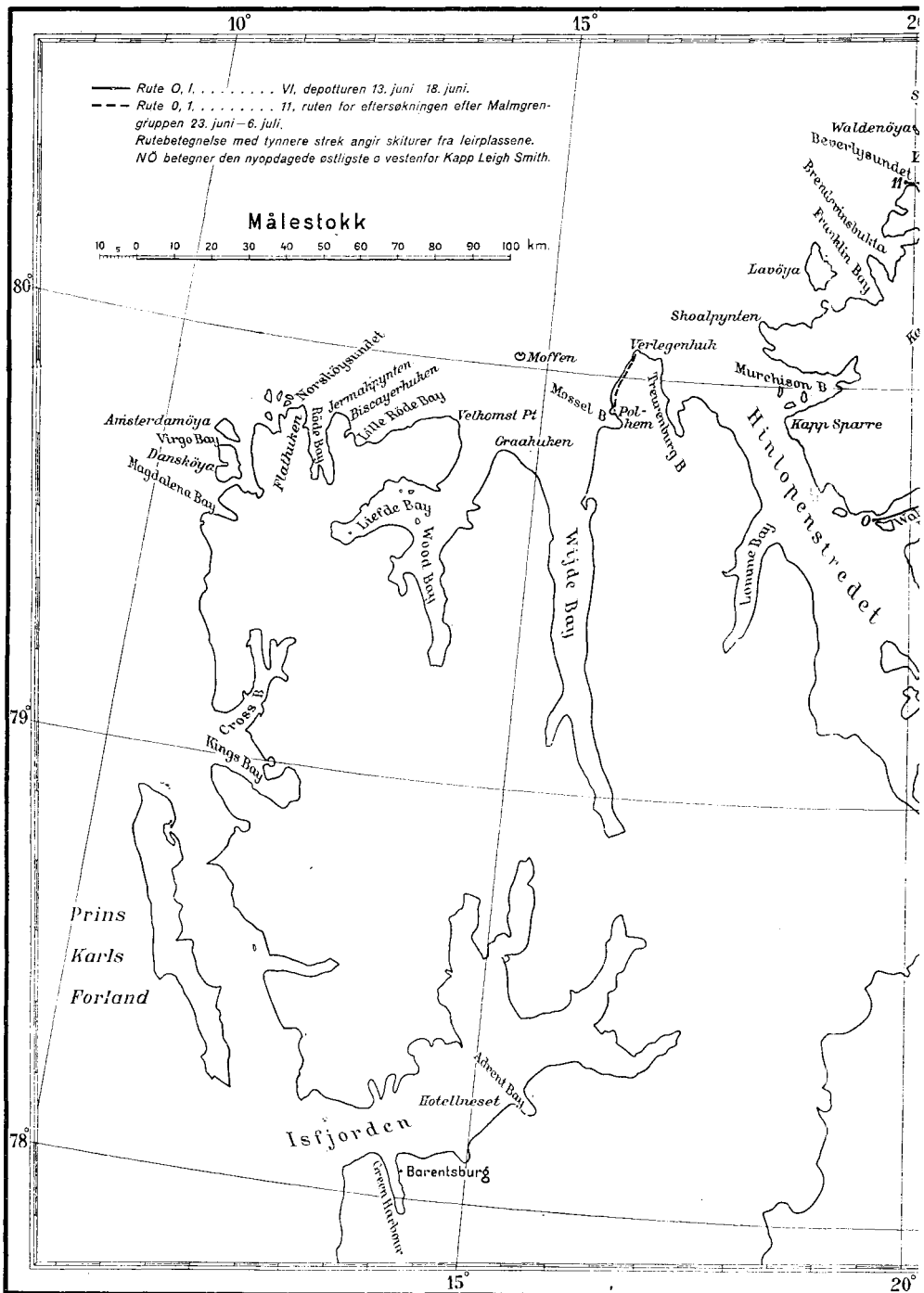

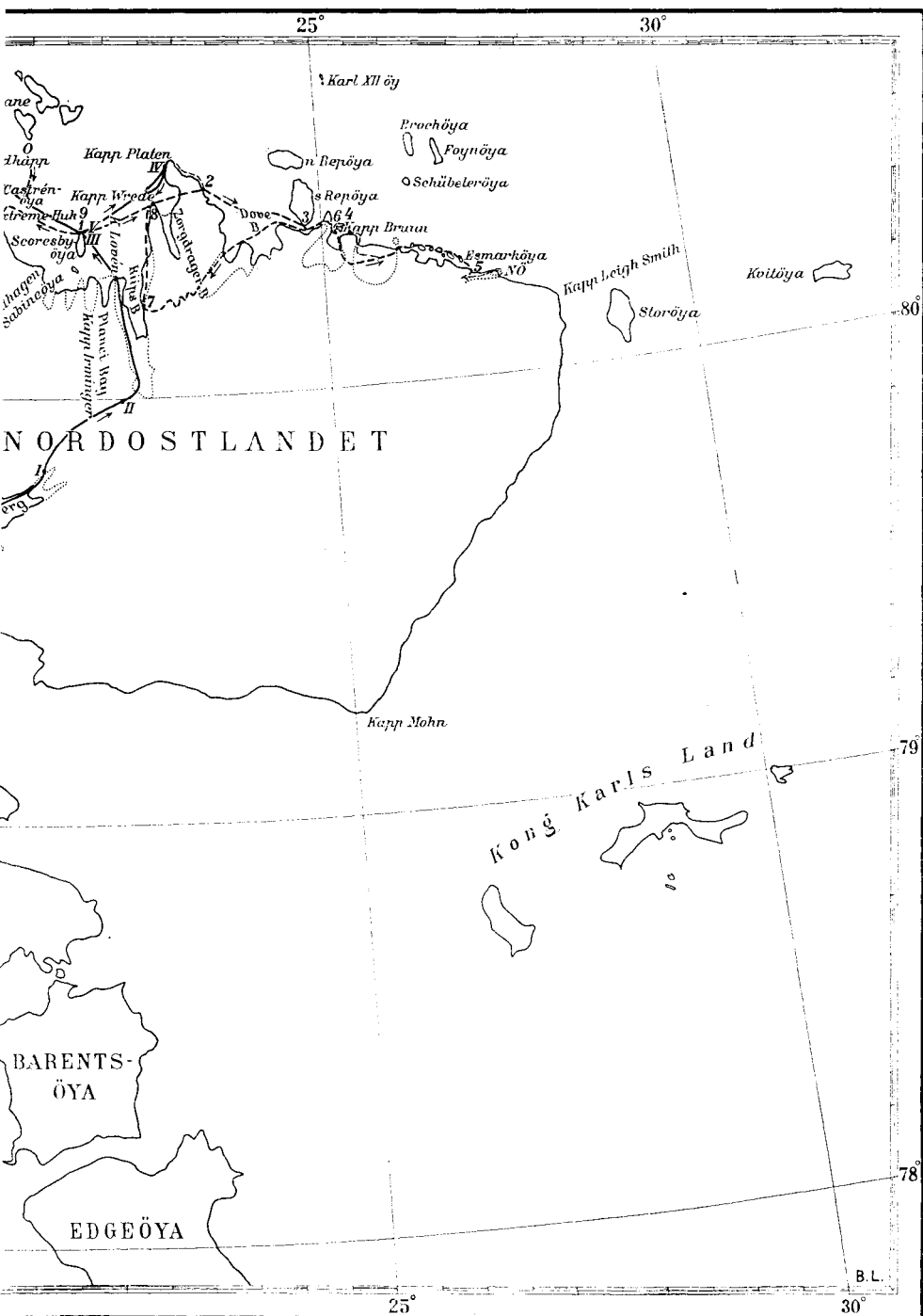
Fig. 1. »Braganza« mellem Gråhukun og Moffen.
Tanberg fot. 8. juni 1928.

Kl. 15 passerte vi Moffen på nordsiden, ca. 1 naut. mil av. Temp. $\div 8^{\circ}$ C., en liten bris og sneluft så det var forholdsvis kjølig. Kl. 19 fortøiet »Hobby« til et stort isflak, da yderligere fremgang foreløbig var stengt. Flere bjørner blev sett i løpet av natten og dagen. Flyve-maskinen blev satt på vannet og prøvekjørt. Skibets beliggenhet blev bestemt ved peiling av Verlegenhuk og Gråhukun og var $80^{\circ} 17'$ Nbr. $15^{\circ} 30'$ Ol. Over »Citta di Milano« mottok vi meddelelse om at »Braganza« var på $80^{\circ} 01'$ Nbr., $17^{\circ} 10'$ Ol. hvilket vil si litt NO av Treurenberg Bay.

Løitnant Lützw-Holm gjorde så kapteinen og mig bekjent med ruten han skulde ta; den var beregnet til 3 timer. Fra »Hobby« skulde han fly til Lavøya og så kysten rundt Franklin Bay og om mulig ta med Brennevinsbukta. Videre vestover langs kysten til Shoalpynten og over til Verlegenhuk og tilbake til skibet. Kl. 21³⁰ lettet flyve-maskinen og tok først en stor runde omkring skibet og drog så iveri i lav høide i retningen OtS. Jeg fulgte den med øinene i 10 min. På »Hobby« gikk man i vei med påfyldning av olje på tankene. Isen begynte efter hvert å sette sammen rundtomkring skuten, så kl. 23³⁰ lå vi likesom i en dam med is omkring oss på alle sider.

Kart over den nordlige del av Spitsbergen med Tandbe

og Nøis' ruter, leirplasser og deres rettelser av kartet.

Ved 0³⁰-tiden den 7. juni kunde flyverne ventes tilbake og jeg begynte da med kikkerten å se efter flyvemaskinen, men kunde intet opdage og heller ikke kl. 1³⁰ var den synlig. Reservetanken, som var blitt montert var før starten igjen tatt bort da det nemlig hadde vist sig at den blev for tung for maskinen og således var tiden som flyverne hadde bensin for allerede utløpet. »Hobby« begynte å move maskinen, men vi kom imidlertid ikke mange hundre meterne før vi blev helt stoppet av isen. Åpent vann var synlig ikke så langt vest og vi forsøkte på å slippe igjennem enkelte små råker, men disse var for små og isen for grov, så det resulterte hovedsakelig i voldsomme brak og overhalinger av skuten hver gang den tørnet sammen med isen. Luften var noget disig, men vi kunde fremdeles skimte Verlegenhuk og Gråhuk. Imidlertid var flyverne intet steds å se.

At forskjellige gjetninger om hvad der kunde være tilstøtt flyverne nu begynte å gjøres ombord er ganske innlysende. Skulde de av en eller annen grunn være blitt nødsaget til å gå ned og var kommet sig på land eller fast is nærte vi ingen større frykt for dem, da de jo hadde proviant for lang tid fremover og således vilde klare sig inntil vi eller »Braganza« kunde komme klar av isen og til undsetning. Men hvis der skulde være inntrådt en pludselig ulykke eller de hadde måttet gå ned i drivisen eller åpent vann er der litet håp for dem. Det var derfor ikke fritt for at vi så smått begynte å lure på hvor mange menneskeliv der skulde gå tapt innen eftersøkningen var avsluttet hvis ulykkene begynte så tidlig. Sysselmannen blev underrettet om situasjonen. Maskinen var stadig i gang og skibet var utsatt for mange støt, men ennu kl. 10 var vi ikke kommet langt stykket. Det fallt litt sne og temperaturen var ÷ 6° C. Der var frisk NV bris så det virket ganske surt. Der blev observert flere bjørner og en blev skutt.

Kaptein Riiser-Larsen var i mellemtiden kommet til Kings Bay og vilde nu fly ut til »Hobby« så snart vær og isforholdene tillot det. Enda en bjørn blev skutt. Fartøiet kom klar av isen vestover og hadde ved 23-tiden en posisjon av 80° 14' Nbr., 14° 59' Ol.

Om morgenen den 8. juni var været blikk stille med enkelte mindre snebyger, 4° C. Til middagen hadde vi bjørnesteik som smakte utmerket. Hundene fikk sig også ekstra måltider med ferskt bjørne- og kobbekjøtt, hvilket var dem en kjærkommen avveksling fra den vanlige tørrfisk. Isen slakket betraktelig op utover dagen, været lettet der var et svakt heng fra NV og solen tittet frem. Kl. 13¹⁵ kunde

vi atter stevne østover og ca. 8 naut. mil nord av Gråhuken møtte vi »Braganza« kl. 15³⁰. Den hadde vært i Lomme Bay og Treurenberg Bay hvor den hadde hatt folk på land som hadde vært på Verlegenhuk, men intet sett til flyverne. De 4 alpesoldater vi hadde tatt op ved Biscayerhuken blev satt ombord i »Braganza« og vi fikk ennu en telegrafist ombord for at der skulde kunne holdes kontinuerlig lyttevakt efter enkelte mystiske signaler som angivelig kom fra »Italia«.

Kl. 17¹⁵ gikk »Braganza« med kurs for Mossel Bay hvor det var meningen å landsette et parti alpesoldater. »Hobby« gikk noget NO-over og fortøiet til en stor isflore kl. 18 for å vente å høre om Riiser-Larsen muligens vilde forsøke å starte om aftenen. I ventetiden tok jeg fire av hundene på isen, nemlig »King«, »Jumbo«, »Pan« og »Boy« for å mosjonere dem litt. Hundene var riktig oplagt og føret udmerket, men allerede efter 20 minutter måtte jeg vende om idet flagget blev heist på »Hobby« som tegn på at den måtte lette. Isen viste sig å være i ferd med å sette sammen omkring »Hobby« og det blev noget bråk med at få hundene ombord. Telegram innløp om at vi skulde gå lengst mulig østover, men det var ikke langt stykke vi kunde komme.

Om natten den 9. juni blev jeg vekket kl. 3¹⁶ av løytnant Gianneni, han hadde telegram til mig fra Riiser-Larsen og »Citta di Milano« med forespørsel om hvor lang tid det vilde ta å kjøre til Kapp Leigh Smith fra et fordelaktig landingssted på Nordostlandet. Herfra sendte jeg kaptein Riiser-Larsen følgende svar: Såfremt land-satt Franklin Bay eller nordligere gjøres muligens turen Kapp Leigh Smith frem og tilbake 8—10 dager. — Forespørslen gav mig håp om at hundespannet innen ikke så lenge vilde komme til anvendelse.

I løpet av natten var vi blitt satt endel tilbake, så kl. 9³⁰ lå vi ca. 5 naut. mil NO av Moffen. »Braganza« såes ligge omtrent stille mellom Gråhuken og Mossel Bay og var ikke kommet sig inn. Litt østlig vinn, lett skyet, fint vær. Man mente ombord i »Hobby«, »Citta di Milano« og i Russland å ha hørt meget svake signaler fra »Italia« om natten. Vinden fra OtS, frisket stadig på utover dagen. Ganske klart og fint solskinn ÷ 3° kl. 11¹⁵ så vi kunde meget godt se flere av toppene på Nordostlandet, men måtte desverre kappkjøre med isen for å holde oss klar av den. Kl. 22 kom det telegram fra Riiser-Larsen om at såfremt været tillot det startet han om aftenen. Kl. 24 blev maskinen stoppet og vi lå da med Moffen i 4 naut. mil i SVtV.

Den 10. juni kl. 0³⁰ kom det melding om at »Italia«-folkenes posisjon var 80° 30' Nbr., 28° 04' Ol. at alt var vel og at de hadde

proviant for 20 dager. Denne meddelelse var naturligvis meget gledelig, men det la en stor demper på vår begeistring at vi fremdeles var i uvidenhhet om våre egne flyveres skjebne. Vi gikk alle bare og ønsket at vi måtte kunne komme oss klar av isen og på land og få gått over ruten Lützov-Holm skulde ta. Så kunde vi med hundespennet dra til Kapp Leigh Smith hvor »Italia«-folkene efter posisjonen skulde befinne sig 20 naut. mil nordenfor. Sammen med fangstskipper Waldemar Kræmer, som har ligget på fangst i de farvann like siden 1898, så jeg over kartet over Nordostlandet, da dette efter hans utsagn skulde være meget mangelfullt.

Uten at vi ombord i »Hobby« på forhånd var blitt bekjent med nogen start, kom kl. 2⁴⁵ en flyvemaskin med kaptein Riiser-Larsen og mekaniker Bastøe og landet ved skutesiden, hvorpå den blev tatt ombord. Flyverne hadde startet fra Kingsbay kl. 0³⁰, hatt fint vær og fløiet langs kysten til Gråhukken hvor de hadde observert »Braganza« tett omsluttet av is, og derfra tatt kursen over til oss. Videre fortalte Riiser-Larsen at det var »Citta di Milano« som hadde hatt forbindelse med »Italia«-folkene. Det eneste de bad om å få var en primus, gevær, ammunisjon og cigaretter. To mann var skadet og 3 mann hadde forlatt luftskibet for å forsøke å nå Nordkapp på Nordostlandet.

Kl. 13³⁰ lå vi på 80°15' Nbr., 14°50' Ol. og kunde da foreløbig ikke komme synderlig østover for isen. Klart, fint vær, frisk vind fra ONO, ÷ 3° C. Endelig ved 18-tiden slapp vi mellem nogen store isflorer og kunde dermed komme et godt stykke videre østover. Kl. 22 var vi like utenfor en hytte mellem Verlegenhuk og Mossel Bay, hvorfra vi fulgte langs kysten forbi Hinlopenstredet hvor der var en godt skikket startplass for flyvemaskinen. Kl. 23⁴⁵ blev flyvemaskinen satt på vannet; det var da et svakt heng fra syd. Turen skulde gå over Verlegenhuk til Mossel Bay og tilbake over skibet og så til Treurenburg Bay over til Kapp Sparre og Shoalpynten og tilbake til skibet for å se om der skulde være noget tegn til Lützow-Holm og Myhre. I mellemtiden skulde jeg settes på land for å gå op til en fangsthytte ved Verlegenhuk og tale med eventuelle fangstfolk der, eller se om der skulde være nogen skriftlig beskjed. Presis kl. 24 startet Riiser-Larsen og Bastøe og efter å ha fått motoren varm og tatt en runde over »Hobby«, satte de kursen innover mot Verlegenhuk.

Kl. 0⁴⁰ den 11. juni var Riiser-Larsen tilbake og til vår forundring gikk han ned med en gang, av hvilket vi straks skjønnte at han muligens

Fig. 2. Kaptein Riiser-Larsen og mekaniker Bastøe ankommer til »Hobby« nordenfor Moffen den 10/6, efter flyvningen fra Kings Bay.
Tandberg fot. 10. juni 1928.

hadde sett noget eller at noget usedvanlig måtte være hendt. Til vår store glede hadde han sett Lützow-Holms maskin stå på land like utenfor hytten i Mossel Bay, tilsynelatende ganske hel. Riiser-Larsens maskin blev øieblikkelig tatt ombord og da han formodet at det antagelig kunde være bensinmangel det stod på for Lützow-Holm, blev det bestemt at vi skulde fylde reservetanken med bensin og Nøis og jeg landsettes for med hundespannet å kjøre dit bort. Foruten bensin tok vi med proviant for 4—5 dager — bestående av pemmikan, kjeks, sjokolade og tørrfisk — i tilfelle »Hobby« skulde ha blitt nødt til å flykte for isen mens vi var borte.

På SV-siden av Verlegenhuk blev vi satt i land med hundespannet og utstyr og foruten Nøis og mig medfulgte også Riiser-Larsen, løytnant Gioanneni og tre alpesoldater. Hundene var i ypperlig vigør og trakk udmerket. Riiser-Larsen og Gioanneni satt på sleden mens vi andre gikk ved siden på ski. Vi kjørte innom hytten på SV-siden av Verlegenhuk for å se om der muligens skulde være nogen beskjed. Derfra gikk det direkte til Polheim i Mossel Bay, hvortil vi ankom 2¹/₂ time senere. Den tilbakelagte vei var 20 km. Flyvemaskinen stod uskatt på land og ombord i fangstmennene Svendsens (4 brødre og

fettere) skøite, som var landsatt der, lå Lützow-Holm og Myhre og sov i beste velgående. Gjensynet var gledelig.

De fortalte at etterat de den 6. juni hadde startet fra »Hobby« var de fløiet over Lavøya hvor det var satt inn med tett tåke, hvorfor de gikk ned på isen i Brennevinsbukten hvor de blev liggende i 1¹/₂ døgn. Isen hadde været meget hompete og først efter det 14. startforsøk kom de sig i luften og kunde fortsette vestover. De fløi langs kysten til Shoalpynten og derfra over til Verlegenhuk, men turde ikke med den knappe bensinbeholdning de hadde igjen begynne å søke efter »Hobby«, som det var usikkert hvor befandt sig på det daværende tidspunkt. De fortsatte derfor til Mossel Bay hvor de gikk ned på land ved Polheim. Med det lille grann bensin som var til rest hadde Lützow-Holm alene to ganger fløiet utover til »Braganza« for å få kastet ned en meddelelse om hvor de var. Det skulde være lykkedes den siste gangen, aftenen før vi kom hit.

Vi tittet innom Svendsen-karene hvor vi fikk oss litt kaffe og kjeks. Derpå fylte vi bensin på flyvemaskinen og tok mest mulig av dens utstyr over på sleden for å lette den. Dessuten tok vi med en masse bagasje, proviant etc. som nogen alpesoldater hadde satt igjen i Polheim da de gikk utover til »Braganza«.

Efterat flyvemaskinen var kommet sig i luften fra den forholdsvis lille startplass, begynte vi på tilbaketuren. Da vi kom til stedet hvor vi var satt i land hadde isen satt sammen og vi måtte derfor fortsette henimot Verlegenhuk. »Hobby« var nokså langt utpå, men efter at vi hadde ventet en stund i en kraftig O-lig vind, kom den sig ganske nær og satte to båter på vannet. Kl. 14 var vi igjen ombord og da stod begge flyvemaskinene på dekket. Sterk O-lig vind ÷ 2°. Vi satte kursen for Nordostlandet. Kl. 18³⁰ var vi utfor Shoalpynten på 80°12' Nbr., 17°30' Ol. hvor vi blev liggende og vente på at isen skulde slakke op fra land.

I løpet av natten den 12. juni var vi ikke kommet videre og vinden var gått over til NV med tett sne. Så lyse som den første meldingen fra luftskibet skildret forholdene viste de sig ved senere melding ikke å være, idet der foruten de to skadede og de tre som var gått i vei mot Nordostlandet var en mann drept under sammenstøtet med isen og 6 stykker fulgt med ballonghylstret da dette slet sig løs. Isen satte mer og mer sammen efter hvert utover dagen så vi igjen måtte trekke vestover og kl. 23³⁰ lot man ankeret gå på 7 faver vann O av Verlegenhuk. Veststorm og snebyger. På dette tids-

punkt var det allerede på tale at »Hobby« antagelig måtte dra sydover igjen før eftersøkingene var avsluttet, da den nemlig var leiet av en amerikansk dame — Miss Louise A. Byod — for en jakttur til vestisen. I så tilfelle ville det bli å skifte hundespenn og flyvemaskiner over på en eventuell isbryter eller »Braganza«.

Annen sledetur: Depotutlegning på nordkysten av Nordostlandet 13.—19. juni.

Den 13. juni kl. 8 lettet vi for å gå mot Shoalpynten for om mulig å finne en passende startplass for flyvemaskinene; men isen var satt tett sammen så vi måtte gå tilbake til åpent vann i Hinlopenstredet. Telegram blev sendt til »Citta« med forespørsel om man var enig i at hundespennet blev satt i land et passende sted på Nordostlandet for å legge ut depoter på nordkysten og søke efter de tre som hadde forlatt luftskibet. Depotene blev gjort i stann og ekspedisjonsutstyret og provianten tatt frem og eftersatt. Kl. 16 innløp fra »Citta« godkjennelse av vår plan og kursen blev satt sydover Hinlopenstredet.

Ved øen ytterst i Wahlenberg Bay blev Nøis og jeg med hundespennet satt på isen og fikk med følgende skriftlige instruks fra kaptein Riiser-Larsen:

1. Opgaven er å nedlegge depoter på Cap Platen, Scoresby Island, Nordkap og Beverlysundet [hoveddepotet]. De førstnevnte 3 steder på den nordligste odde på hensigtsmessigste sted.
2. Depotene avmerkes best mulig og vedlagte meddelelser med karter nedlegges.
3. Den opgitte rute for de tre menn som er under marsj avses i den utstrekning forholdene tillater det.
4. Meddelelse om enhver rekognosering skal efterlates i hoveddepotet.
5. Under ophold på hoveddepotet skal flagg være opsatt som tegn til fartøiene at man er tilstede.
6. Under enhver omstendighet bør spennet være ved hoveddepotet i tiden 26. til 30. juni. Finner man at isforholdene gjør det umulig for fartøiene å komme i nærheten av hoveddepotet søkes efter den 30. langs kysten til Shoalpynten for avhentning der.
7. Passerer flyvemaskiner i nærheten vær da opmerksom på eventuell nedkastning av depesje.

»Hobby« vil muligens bli avløst av »Braganza« om et par dagers tid.

Dessuten sa han at det antagelig vilde være best om vi tok Scoresby-øya først og derfra til Nordkapp for å se etter om de eftersøkte ikke var kommet dit for derpå å kjøre til Beverlysundet og Kapp Platen.

Utstyret vi medbragte var foruten kart og kompass et dobbelt råsilketelt, to renskins soveposer, gevær og ammunisjon, primus, petroleum, tørrsprit, alluminiums kokekar, kikkert, fotografiapparat, reserve hundeseler og diverse reparasjonssaker for disse, taugverk, hvitfiskremmer etc., hvert vårt skift undertøi, strømper etc. og proviant bestående av pemmikan, kjeks, sjokolade, litt margarin og tørrfisk til hundene, i alt nokk for 3 uker. Dessuten hadde vi med 4 depoter som skulde nedlegges. Lasset veiet ca. 300 kg.

Efter å ha tatt avskjed med våre kamerater ombord på »Hobby« og med det beste håp om at vi vilde påtreffe de tre menn som hadde forlatt Nobiles leir, startet vi kl. 23 med kurs innover Wahlenberg Bay for der inne å søke en vei op til innlandsisen. Hundene var i en ypperlig vigør, så det bar i vei i meget sterk fart. Allerede efter en times tid så vi to store bjørner, men vi hadde ikke da nogen tid å avse for å drive jakt. Isen på fjorden var ganske jevn fjordis med hårdføket sne oppå og føret glimrende. Den følgende dag — 14. juni — ved 3-tiden påtraff vi en binne med to unger som ikke var mere enn 250—300 meter borte. De var meget nysgjerrige og det var morsomt å se hvorledes de reiste sig på bakbenene og til slutt krabbet op på en innefrossen kalvis for å titte efter oss. Efter hvert som vi kom innover fjorden blev skodden tettere og tettere, så vi bestemte oss for kun å forsøke å nå frem til stedet hvor vi antok overgangen fra Wahlenberg Bay til Riips Bay måtte være. Kl. 5 kjørte vi op på land og teltet ved en moréne (leir I). Vi hadde da tilbakelagt 32,5 km på 6 timer.

Det Britiske Admiralitetskart nr. 2751 av 1913, rettet til 1925, som vi benyttet, viste sig allerede på dette første stykke å være litet pålidelig, hvilket vi for øvrig på forhånd var blitt gjort bekjent med av fangstskipper Kræmer. Fjordarmen på sydsiden av Wahlenberg Bay gav inntrykk av å være betraktelig dypere og bøie skarpt av øst-over. Selve Wahlenberg Bay var likeledes lenger enn angitt på kartet for innerst å dele sig i to armer ved et ganske lavt ness som stakk ut fra bunnen. Nordsiden av Wahlenberg Bay bestod vesentlig av isbreer adskilt ved fjellrygger. Breene gikk med loddrette fronter helt ut i sjøen. På sydsiden av fjorden derimot var det en eneste lang bratt fjellveg.

Utover eftermiddagen tittet solen igjennem, så kl. 16 begynte vi å bryte op fra teltplassen i frisk NO-vind, fremdeles med skodde i høiden. På morénen foran breen som førte op til innlandsisen påtraff vi en renbukk som vi kom nær på 15—20 meter og på dette hold fikk jeg tatt et billede av den. Omkring morénen tittet der frem nogen få gresstrå og lite gran mose gjennom sneen. Morénen gikk jevnt over i breen. Etter hvert som vi kom op på denne fikk vi tett skodde og det blev ganske usiktbart og dertil en stiv kuling fra NNO. Vi kunde knapt se mer enn en 20—30 meter foran oss og gikk derfor efter kompasset og vinden. Luften var meget fuktig så både vi og hundene blev helt tilrimet. Efterat det tok slutt med stigningen og det hadde gått utover igjen en times tid i NO-lig retning, fant vi det fornøftigst å telte for ikke risikere å kjøre oss uti mulige revner, stup eller lignende og heller håpe på at solrenningen ut på morgensiden vilde lette noget på skodden. Vi teltet. (leir II) kl. 21³⁰, føret hundene og spiste til aftens pemmikangrøt, sjokolade og kjeks. Avstanden mellom leir I og II, som var 24,5 km, blev tilbakelagt på 5¹/₂ time.

I løpet av natten var vi ute og tittet på været en 6—7 ganger om det skulde være noget tegn til bedring, men først kl. 8 den 15. juni fikk vi en liten gløtt ev en fjellside i retningen ONO. Det var fremdeles megen skodde, mildvær og frisk bris fra N. Kl. 8³⁰ leiropbrudd. Ikke mere enn et par hundre meter fra siste teltplassen vår kom vi over morénen som dannet nedgangen til Riips Bay. Innlandsisen gikk også der jevnt over i morénen som imidlertid var en del brattere og mere vill og stenete enn mot Wahlenberg Bay. Her så vi også en renbukk som vi passerte i 40 meters avstand. Vi kom ned på isen inne i bunnen av Riips Bay kl. 10⁴⁵, hvor føret var bra. I Riips Bay's forlengelse gikk det en dal sydover som gav inntrykk av å gå over i en mulig dal i forlengelse av Wahlenberg Bay. Solen forsøkte utover dagen å bryte igjennem, men det eneste den opnådde var å ødelegge føret og danne en regnbue i den fuktige luft. Snadd lå det i massevis utover isen, en 7—8 stykker om hvert hull. Hver gang hundene så eller været nogen snadd satte de selvfølgelig op en voldsom fart for å forsøke å få tak i dem, hvilket like så sikkert, naturligvis, aldri lykkedes, dertil var snadden for sky.

Kl. 16¹⁵ ankom vi til Kapp Lovén, hvor vi tok en liten rast. Været lettet en del, så vi gikk litt op i høiden og kunde da se mot NO til Kapp Wrede, men vi kunde intet mistenkelig opdage. Riips Bay må,

etter det inntrykk vi kunde få av den, utvilsomt være dobbelt så lang som den er angitt på kartet, 33 km istedenfor 16,5, og likeledes betraktelig bredere, 5,4 mot 3,1—5,4. Dette i forbindelse med at Wahlenberg Bay også er lenger enn på kartet, forklarer den korte avstand mellom disse to fjordbunder. Tillegget i bredden av Riips Bay vil medføre at Kapp Lovén, Planci Bay og Kapp Irminger må forskyves ca. 2 km mot vest. Ved Kapp Lovén så vi to renbukker. Kl. 18¹⁰ fortsatte vi til Scoresbyøya, hvor vi tok på land kl. 20¹⁰. Vi satte hundene fast og teltet (leir III). Vi tilbakela veien mellom de to siste leirplasser, 44,5 km, på 9 timer 45 minutter, heri ikke medregnet 1 time 55 minutters hvil ved Kapp Lovén; gikk derpå til øens nordligste pynt for å nedlegge det første depot som var for 1 mann i 6 dager. Kl. 21³⁰ — knappe to døgn etter starten fra Wahlenberg Bay — lå depotet ferdig, merket med stang og flagg på en høi frittliggende pynt, synlig ute på isen like fra V over N til S. Skodden var igjen blitt tettere, så vi hadde derfor meget dårlig utsyn. NO bris.

Efter en natt med god søvn, hvorunder også hundene holdt fred, oprant den 16. juni med mindre godt vær. Nesten stille, sneluft og meget mildt, så vi trådte igjennem sneen. Det var ganske tett bortover mot Kapp Platen. Da vi imidlertid var redde for at føret skulde bli fullstendig spolert i det dårlige været, bestemte vi oss for først å ta bortom Kapp Platen for å nedlegge depotet der og vilde da, hvis ikke føret blev for umulig, kunne være ved Beverlysundet til den 19., som var ønskelig ifølge instruksen. Før starten var jeg opom depotet og la ned en meddelelse om hvorhen vi drog. Vi la igjen tørrfisken til hundene og det meste av vår egen proviant og de to depotene bestemte for Nordkapp og Beverlysundet for å lette sleden mest mulig.

Vi startet kl. 16⁴⁵ i temmelig tungt føre. Hundene trådte igjennem. Det snedde litt og var dessuten skodde, så vi kunde bare se en 1000 meter bortover isen. Veien gikk henover meget skruis, dog med enkelte store, jevne isflorer. Utfør Zorgdrager Bay derimot fikk vi svære skrugarer med vann imellem, så hundene fikk sig en våt tur på slutten. Skodden hadde også blitt verre og verre, så vi til slutt bare kunde se et par hundre meter fremover. Til Kapp Platen kom vi kl. 23, og 20 minutter etter var det annet depot lagt, fritt synlig og godt merket med stang og vimpel. Det var også for 1 mann i 6 dager. Da terrenget omkring depotet var for bratt og ikke var gunstig for leirplass kjørte vi derfor ca. 2000 meter sydover, tok på land

og teltet (leir IV). Vi brukte 7 timer 15 minutter på den 30 km lange strekning mellom leir IV og V.

Til å begynne med utover morgenen den 17. juni fortsatte det med temmelig dårlig vær, muligens verre enn før, tett skodde og formelig dusjregn. Men endelig ved 10 tiden begynte solen å bryte igjennom for ikke lenge etter helt å få overtaket. Dessverre viste det seg at Nøis var blitt angrepet av sneblindhet på det ene øie; jeg tok et stykke mørkt tøy av benklærne mine som jeg ved hjelp av heftplaster fikk dekket det til med. Selv hadde jeg fått en advarsel, da vi hadde vært i Mossel Bay, og hadde derfor senere hele tiden gått med snebriller, hvilket også Nøis nu gikk over til. Man er i almindelighet tilbøielig til å tro at når det ikke er sol så er der ingen fare for sneblindhet, men det viser sig at stadig stirren i tåke og sne anstrenger øinene like meget som i klart vær.

Efter å ha spist frokost gikk jeg en tur til depotet for å rekognosere litt og nedlegge meddelelse om hvorhen vi videre tok veien mens Nøis tok ned teltet og pakket sammen. Været var tindrende klart, og jeg blev ved depotet en halv time. I retningen O til S kunde jeg se Søre Repøya, i O Nordre Repøya, i ONO Karl XII øy, i NV Sjuøyane og i V Nordkapp. Stygg skruis overalt og intet tegn til mennesker. Kl. 13⁰⁵ var jeg tilbake ved teltplassen, hvor Nøis hadde surret sleden ferdig, og 5 minutter efter startet vi for Scoresbyøya.

Vi tok nu samme veien tilbake som vi kom den foregående dag. Det var et riktig vidunderlig flyvevær, blick stille og stekende varmt. Men der var sørpeføre, så jeg måtte beundre hundene som med den tykke pelsen kunde gå så bra. Det var en masse snadd på isen og fullt op av bjørnespor, men selve bestene passet på å holde sig undav nu da det kunde være oss beleilig å ta dem med. Kl. 17³⁰ hørtas motordurr og nogen minutter efter så vi to flyvemaskiner i retning fra Nordkapp mot Kapp Platen. For at de skulde bli bekjent med hvor vi befant oss kastet vi en røkbombe, hvorfra røken veltet tykk til værs. Kl. 19³⁰ ankom vi til Scoresbyøya og teltet like ved depotet (leir V). Vi hadde brukt 6 timer 20 minutter mellom de to siste leirplasser; den tilbakelagte vei var 27 km. Kl. 20²⁰ kom flyvemaskinene — Riiser-Larsen og Lützow-Holm — like over oss og vi vinket til hverandre. Derpå fortsatte de i retning mot Beverlysundet, og vi kunde ennu se dem idet de svinget over Nordkapp. Da flyvemaskinene var såvidt lenge i luften gikk vi ut fra at deres basis måtte være kommet langt østover, temmelig nær Nordkapp. Dessuten antok

vi at de hadde kretset over »Italia«-folkene og fått kastet ned de sakene som de bad om og derved inngitt dem det håp om redning som et slikt pust fra utenverdenen kunde gi. At dette ikke var lykkedes fikk vi senere høre og likeledes at det ikke blev en liketil affære å observere folkene og restene av luftskibet ute i isen.

Den 18. juni tørnet vi ut kl. 3 for å få gjort oss klare og komme avsted før solen fikk for stor makt. Været var like fint som den foregående dag, Jeg var opom depotet og fjernet den gamle seddelen og la en ny om at vi kjørte til Nordkapp.

Scoresbyøya kan vel ha en høide av omtrent 7—10 meter over havet, langstrakt og jevnt fallende sydover. Fra nordpynten strakte det sig en lav lagune videre nordover. Vestenfor Planci Bay så det ut til å være ennu et par bukter som ikke stod på kartet. De ligger innenfor Sabineøya.

Da vi hadde spist og hentet det vi hadde lagt igjen på den gamle teltplass var klokken blitt 6³⁰ og vi startet da straks. »Abild« var litt vanskelig å få i gang og »Fox« lurte gjerne unna. Kl. 9³⁰ var vi kommet omtrent halvveis og tok oss en liten pust. Føret hadde inntil da været forholdsvis bra, men varmen var forferdelig og tok svært på hundene som blev synlig slitne. Ca. 5 km SO av Castrønøya traff vi på ganske friske spor efter hundespenn, tilsynelatende med 3 mann. De kom i retningen fra Beverlysundet og gikk mot Kapp Wrede. Vi fikk senere høre at det var hunnespannet fra Barentsburg med kaptein Sora, van Dongen og Varming som var landsatt ved Beverlysundet, hvorfra de hadde startet samme dag kl. 6. Midt på østsiden av Castrønøya, som vi hadde tenkt å gå nordenom, måtte vi snu og kjøre sønnenom, da isen var ganske mørken. Mellem Castrønøya og Nordkapp traff vi på flere skispor, som vi senere fikk vite var efter alpesoldater som var landsatt for å gå rundt der. Kl. 14 ankom vi til Nordkapp og nedla med en gang depotet, idet vi plaserte det oppå to bensinfat som berodde der efter et strandet fartøi. Merket depotet med stang og vimpel, hvorpå vi slog leir (VI). Veien mellem leir V og VI som var 31,5 km blev tilbakelagt paa 7 timer 30 minutter. Den siste halvdel av denne dagsmarsj hadde været den reneste kamp med solen, vi var begge to fullstendig forbrente og jeg dessuten ophovnet i ansiktet og ørene.

Kl. 18³⁰ hørte vi dur av flyvemaskin og jeg gikk litt op i høiden og så da en flyvemaskin svinge over det åpne vann på vestsiden av Nordkapp. Litt nærmere mot land lå »Braganza«. Jeg hentet en

røkbombe og antendte den for å tilkjennegi hvor vi var og et øieblikk efter svarte »Braganza« med tre støtt i fløiten. Kl. 20 kom en flyvemaskin (Lützow-Holm) og strøk like over depotet og fortsatte videre østover med kurs på dalen innenfor Kapp Wrede. Kl. 20³⁰ fløitet »Braganza« som kom bortover til oss og satte båt på vannet. Nøis og jeg blev tatt ombord og forklarte for Riiser-Larsen og nestkommanderende på »Citta di Milano« som befant sig ombord, ruten vi hadde fulgt og om depotene vi hadde nedlagt.

Dermed var vår første sledereise til ende. Vi hadde lagt ut tre depoter og tilbakelagt en distanse på 185 km med hundene. Et fjerde depot, hoveddepotet i Beverlysundet, blev utlagt 19. juni av »Braganza«.

Vi fikk nu ombord i »Braganza« rede på at de tre som hadde begitt sig på vei fra Nobiles leir var Malmgren, Mariano og Zappi og at de var gått i vei uten noget ordentlig utstyr og at man ennå ikke hadde hørt eller sett noget til dem. »Hobby« hadde fått ordre om å komme tilbake til Tromsø og man hadde derfor skiftet flyvemaskinene og utstyret ombord i »Braganza«, hvis fører var kaptein Ingvald Svendsen fra Tromsø. På flyveturen den foregående dag hadde Riiser-Larsen og Lützow-Holm ikke sett noget til Nobilegruppen, men ifølge telegram hadde folkene på isen sett flyvemaskinene like over sig, men at disse hadde fortsatt for langt. Motoren på den ene av flyvemaskinene hadde slått sig vrang og man holdt på hele natten med reparasjoner, men den var ennå ikke helt i orden. Det hadde været folk i land fra »Braganza« på sydsiden av Beverlysundet og satt op et litet skur med ovn.

Vi blev enige om at vi skulde være ombord i »Braganza«, og denne gikk derfor inn til iskanten forat vi kunde få tatt hundene og

Fig. 3. Tandberg (til høire) og Nøis ved depotet på Scoresbyøya. Tandberg fot. 15. juni 1928.

utstyret ombord. Et parti alpesoldater blev samtidig satt i land for å søke langs land fra Nordkapp til Kapp Lovén. Kl. 22 kom vi ombord med hundspannet og utstyret. Isen var imidlertid meget morsken enkelte steder, så »Fox« og jeg fikk et ufrivillig bad.

Sammen med flyvere ombord i »Braganza«

20.—22. juni.

Kl. 0 var Lützow-Holm tilbake igjen, men heller ikke da hadde det lykkes ham å se noget til »Italia«-folkene. Men den 17. juni hadde vi forbindelse med »Citta di Milano« som meddelte at Nobile-gruppen også siste gang hadde sett flyvemaskinen, men at den da var snudd et par naut. mil for tidlig.

Da jeg våknet denne morgen var jeg fullstendig ugjenkjennelig med ansiktet skrekkelig ophovnet og øinene omtrent igjenklistret. Det var sandelig ikke småtterier solen og sneen i forening hadde utrettet. Av den italienske løytnant som var ombord blev jeg emballert i salve og gas, så jeg bare hadde øinene og munnen fri. Lützow-Holm og Riiser-Larsen hadde været sammen en tur østover igjen om natten, men fremdeles intet sett til »Italia«-folkene. En stor italiensk flyvemaskin fløi over »Braganza« østover og returnerte et par timer senere for Kings Bay. En bjørn som svømte like ved skutensiden blev skutt. Kl. 17 gikk »Braganza« til Beverlysundet for å sette depotet inn i hytten der og kl. 20 igjen N- og O-over, men blev stoppet av isen mellom Nordkappøya og Sjuøyane.

Av dagboken for den 20. juni fremgår det: Kl. 8³⁰ passerte den italienske flyvemaskin for østgående. Riiser-Larsen og Lützow-Holm startet kl. 11⁴⁰ for å søke op »Italia«-folkene. Kl. 12 kom den italienske flyvemaskin tilbake og kastet ned et flagg med meddelse om at Nobile-gruppen var observert og at man hadde kastet ned det folkene hadde bedt om. Kl. 15³⁰ var Riiser-Larsen og Lützow-Holm tilbake, men hadde intet sett til »Italia«-folkene og heller ikke noget til det andre hundspannet. Kl. 19³⁰ startet Riiser-Larsen for en liten rekognoseringstur rundt Sjuøyane. Kl. 19⁴⁵ fløi tre svenske flyvemaskiner over skibet i stor høide østover. Kl. 20 kom Riiser-Larsen. Han hadde fløiet rundt alle Sjuøyane, men ikke sett noget tegn til folk. Lützow-Holm prøvefløi sitt apparat efterat det var gått over og reparert, men det er nokk ennå ikke helt i orden. Det forlyder at Roald Amundsen skal være startet fra Tromsø den 18. kl. 16 med

en stor fransk flyvemaskin, men ennå i eftermiddag — 50 timer efter — ikke kommet til Kings Bay. Imidlertid får vi i det lengste håpe at det ikke også her er inntruffet en ulykke, men at de f. eks. opunder Spitsbergen har fått motorskade og måttet nødlande. Kl. 22³⁵ returnerte de tre svenske flyvemaskiner like over oss og vinket ned. Vi har nu lettet ankeret og setter kursen op imellem Sjuøyane.

Dagboken fortsetter videre for den 21. juni: Inatt var vi mellem et par av Sjuøyane, ca. 80° 40' N br., men kjørte tilbake nærmere mot Nordkapp igjen, da det var ganske tett med riktig grov polaris. Imorges klart vær, fremdeles svak SSO bris. Kl. 12¹⁵ startet Lützw-Holm og Myhre for å konstatere hvor det annet hundespenn befinner sig og kaste ned beskjed om at de ikke må forsøke å ta utover isen. Hevelsen i ansiktet mitt er gått tilbake, så jeg har fjernet bandasjen og barbert mig. Ansiktet er igjen forholdsvis almindelig, men ser ennå noget velfødd ut til å være mitt og skaller skrekkelig av. Skodden kommer drivende tung fra vest og isen begynner å pakke sammen. Vi går nu i retning av Beverlysundet til noget åpent vann der. Kl. 16. Venter nu bare på at Lützw-Holm skal komme tilbake mens der ennå fins en bitte liten landingsplass og før skodden omslutter skibet. Endelig kl. 16⁴⁰ kommer han, sandelig i siste liten. Hundespennet var ved Kapp Bruun og alpesoldatenes spor på tilbaketur hadde han fulgt like til Castrønøya, men blev da opmerksom på skodden i vest og hadde litet bensin igjen, hvorfor han satte kursen direkte på Beverlysundet. Alpesoldatene er således ikke langt unna og skulde være her om ikke så lenge. Kl. 22 var de ennå ikke vendt tilbake og man begynte å engste sig for dem, hvorfor Nøis og jeg blev bedt om å gå til Castrønøya og finne sporene; vi skulde undersøke hvorhen de tok veien, og i tilfelle de var gått til Nordkapp skulde vi gå dit og få karene med hitover. Vi forsøkte å ta rette veien innover isen fra skuten, men måtte snu, da isen var så dårlig at vi stakk trinsene på skistavene igjennem. Satte båt på vannet og kom oss til land med denne og fulgte derpå landkallen. Innerst i Beverlysundet traff vi imidlertid alle fire på vei mot oss. De kom da fra Nordkapp og hadde fulgt våre spor fra Scoresbyøya.

Jeg lar dagboken ha ordet også for den 22. juni. Kl. 1 var vi alle sammen ombord. Isen var pakket sammen omkring »Braganza« og maskinen settes igang for å prøve å komme løs. Det lykkedes omsider å komme klar og ut til Nordkapp, hvor isen var noget slakkere, og det gikk nu mot Sjuøyane. Kl. 8 klart, fint vær, svak S bris og litt

skodde over isen i vest. Lå stille op under Sjuøyane i ganske tett dravis. Det er kommet telegram om at Riiser-Larsen og Lützow-Holm skal prøve å få et nytt skib som basis og begynne eftersøkning efter Amundsen lengere sydpå. Telegramveksel foregår og vi avventer nu nærmere ordre. To flyvemaskiner skal være startet fra Kings Bay kl. 9. Isen slakker op og ser forholdsvis fremkommelig ut østover. Kl. 11¹⁰ passerte flyvemaskinene i meget stor høide og kl. 13¹⁵ kom de tilbake igjen kloss ved »Braganza« og det viste sig å være to italienerne. Kl. 14 blev maskinen stoppet, da vi ikke kunde komme lenger østover for tett is. Lå mellem Sjuøyane og Castrønøya. Vi har gjort ferdig proviant for 4 mann i 14 dager og pakket den sammen med utstyret for å være klar til å kjøre med hundespennet så snart godkjennelse mottas fra »Citta di Milano«. To italienske studenter — Albertini og Matteoda — medlemmer av alpeklubben — skal medfølge. Kl. 22¹⁵ kom to svenske flyvemaskiner østenfra i meget lav høide over skuten; de hadde været ved Nobile-gruppens leir og kastet ned forskjellige saker.

**Annen sledetur: På søkning efter Malmgren-gruppen langs
Nordostlandets nordkyst
23. juni—6. juli.**

Endelig kl. 1²⁰ den 23. juni kom det telegram fra »Citta di Milano« om at »Braganza« kunde returnere til Kings Bay snarest for å delta i eftersøkningen efter Amundsen. Videre at den foreslåtte rute for hundespennet for søkning efter de tre som hadde forlatt luftskibet blev godkjent. Vi gikk øieblikkelig i gang med å bringe slede, utstyr og hunder på isen og gjøre oss klare til start. Ruten vi skulde ta var følgende:

Fra »Braganza« til dalen innenfor Kapp Wrede og nordover rundt Kapp Wrede, over Zorgdrager Bay og der stikke over et pass ned i Dove Bay, derpå hele veien følge kysten innom alle bukter like til Kapp Leigh Smith såfremt ikke det andre hundespennet allerede skulde ha været der. Tilbaketuren skulde fra bunden av Dove Bay gå over land til øene på østsiden av Riips Bay, hvorfra nordover til vi kom til utgangspunktet. Vi kunde gå videre hvilken vei vi vilde til Beverlysundet, hvor et fartøi vilde avhente oss.

Kl. 2⁴⁵ tok vi avskjed og satte kursen for Scoresbyøya. Lasset veiet ca. 350 kg. Først gikk det over en del pakkis med en masse

snesørpe hvor hundene sank ned, men vi bøide efter hvert av litt S- og S—O-over og kom inn på våre gamle spor og noget bedre føre. Vi kunde se »Braganza« stime op og begynde på farten vestover. Kl. 9 ankom vi til Scoresbyøya i en skrekkelig varme. Vi slog leir her (leir 1). Vi brukte 6 timer 15 minutter på den 26 km lange vei vi hadde gått. Teltet og soveposen vi brukte på vår første tur, var på foranledning av italienerne blitt byttet ut med et annet telt og en firemanns sovepose som de påstod skulde være så prektig. Dessverre hadde ikke Nøis og jeg sett over eller prøvet disse sakene, og naturligvis viste de sig altfor små, da vi skulde benytte dem. Mottoet på slike turer må alltid være: Stol aldri på andre, kun på dig selv! Både teltet og soveposen skulde være bestilt og sydd for fire, men var sogar for trang til tre. I det fine, varme været vi da hadde gjorde det selvfølgelig ingen ting, da lå to ute i soveposen mens to kunde benytte teltet, men når vi fikk styggvær eller blev våte var det langt fra behagelig.

Kl. 22¹⁰ såes to flyvemaskiner — antagelig svenske — komme fra vest med kurs for Kapp Platen og Kapp Wrede. Den ene gikk meget lavt, like ned i en 30 meter, og det så nesten ut som den vilde lande i isen, mens den andre gjorde en runde over den.

Efter en del diskusjon blev vi enig om på hvilken måte vi skulde befare ruten. For å spare hundene mest mulig skulde Nøis og jeg kjøre direkte på Kapp Wrede og derfra ta over Zorgdrager Bay til overgangen og følge denne til Dove Bay. Albertini og Matteoda skulde gå til dalen innenfor Kapp Wrede og derfra følge kysten rundt inntil de på østsiden av Zorgdrager Bay traff på sporene våre og så følge disse. Vi startet kl. 23³⁰.

Været var fortsatt stille og klart den 24. juni. Det gled ganske bra, men det var et meget farlig føre for hundene, litt skare oppå og sørpe under. Kl. 3¹⁵ kom vi til kaptein Soras og hans hundespanss teltplass ved Kapp Wrede. De to svenske flyvemaskiner som fløi østover mens vi var på Scoresbyøya hadde vi ikke sett returnere, men med den nydelige lydløse gang de hadde kunde de sannsynligvis ha passert i nogen avstand uten at vi har lagt merke til det. Kl. 4²⁰ passerte to svenske flyvemaskiner over Kapp Wrede og videre over passet på østsiden av Zorgdrager Bay, den samme vei vi skulde. Kl. 5²⁰ tok vi op på land på østsiden av Zorgdrager Bay.

Zorgdrager Bay står på kartet angitt med en lang arm sydover, men det viste sig at dette kun var en dal i forlengelsen av fjorden.

Fra det sted hvor vi var tatt på land gikk der nordover en liten dal som så ut til å ville komme frem noget SO av Kapp Platen; SO-over gikk der likeledes en dal som utvilsomt gikk ned til Dove Bay. Om-trent rett østover var overgangen vi skulde ta. Først var det en stigning op til en høide av omkring 100 meter; her gikk dalbunnen i en bre som falt jevnt nedover mot Dove Bay, hvor en liten morène avsluttet den like ved stranden av en liten bukt. Kl. 8¹⁵ kom vi ned til bukten og teltet her (leir 2). Mellem leir 1 og 2 — 31 km — brukte vi 8 timer 45 minutter. Den ene svenske flyvemaskin returnerte over oss kl. 5⁵⁰, mens der ikke var noget å se til den andre. Kl. 17¹⁵ kom endelig Albertini og Matteoda godt medtatt, men Nøis og jeg hadde pemmikansuppe og sjokolade ferdig til dem. Da de ikke orket å fortsette før de hadde hvilt godt ut, blev der ingen start den natt.

Istedet gikk Nøis og jeg den 25. juni kl. 3 til Kapp Platen for å se etter sporene til kaptein Soras hundespenn. Allerede efter å ha rundet første nasset traff vi på sporene for østgående. De gikk hele veien kloss ved stranden på grunn av den store baksis utenfor. Ved en pynt 1000—1500 meter SO for Kapp Platen snudde vi efter å ha tilbake-lagt 10 km. På tilbakeveien så vi to renbukker oppe i en bakkeskråning. Albertini og Matteoda startet kl. 23³⁰ for å gå rundt stranden av Dove Bay og så slutte sig til oss igjen ved buktens østpynt.

Kl. 0¹⁵ den 26. juni drog vi avsted. Det var meget skodde i høiden. En masse friske spor efter bjørn såes rundt omkring på isen og allerede en halv time efter starten traff vi en tasse som det blev en iherdig jakt efter. Nøis tok geværet og jeg hundene. Efterat Nøis hadde gitt den det første skudd snudde den helt om og satte i vei. Jeg fikk løst hundene som i vill fart satte efter bjørnen i blodsporene. Til slutt blev den innhentet og fikk nådeskuddet. Det var en 3 års bjørn med et riktig pent skinn. Halvannen time efter lå skinnet avspekket på sleden. Føret var skrekkelig, akkurat som å trække i våt farin og både hunder og ski sank igjennem. Der var også til dels meget stor baks, så det var sandelig bra vi hadde kobberbeslag på sledemeiene ellers hadde det nok ikke blitt stort igjen av den. Det gikk meget hårdt ut over ski og bindinger, så det var ikke en dag uten at jeg måtte skifte ut en eller to hullremmer.

Skodden sank efter hvert ned og det blev til slutt ganske usikt-bart. Vi fikk øie på land på ca. 300 meters avstand. Vi kom også bort i sporene efter det andre hundespennet. Kl. 7³⁰ landet vi på syd-siden av Søre Reppøya. Vi bestemte oss for å slå leir her (leir 3).

Veien mellom leir 2 og 3 som er 26 km tilbakela vi på 7 timer 15 minutter. I sundet på sydsiden av denne ø gikk der en stor åpen råk like til landet i syd. Mens jeg gikk i gang med å ta av sleden, reise telt og stelle mat, drog Nøis med en gang avgårde til østpynten av Dove Bay på sydsiden av sundet for å sette op signaler og lage spor i sneen, så Albertini og Matteoda ikke skulde omgå oss. Efter et par timers tid kom Nøis tilbake, men han hadde ikke sett noget til italienerne. Kl. 20⁵⁰ kom de omsider. Da det hadde satt inn med tåke, torde de ikke fortsette rundt kysten, men hadde tatt sine egne spor tilbake til teltplassen og derfra fulgt våre spor. Medtatte som de var, kunde vi naturligvis ikke fortsette samme natten.

Jeg lar dagboken ha ordet den 27. juni. Det har snedd litt i løpet av natten, men skodden letter og ligger nu bare i høiden. Nøis og jeg har været en 3 timers spasertur på øen. Bekkene sildrer ganske livlig, og trådte vi ut i sneen var denne ganske løs, så vi gikk i til skrittet. Kunde se Broch- og Foyneøyane som Nobile-gruppen ikke er mere enn 5 naut. mil østenfor. Så nær og allikevel på denne årstid så fjernt. Hele veien bare skruis med åpne råker imellem. I sundet mellom Søre Reppøya og fastlandet er det to brede åpne råker og dessuten mange mot Kapp Platen. Skodden ligger fremdeles i høiden og vestover. Deilig spaghetti til middag, hvorefter vi krøp i teltet fast bestemt på å sove. Imidlertid var det for kaldt, hvor godt enn Nøis og jeg trykket oss inn til hverandre, så det blev heller ikke nu til noget med søvnen. Kl. 20³⁰ begynte vi å lave istand mat og forberedte oss på å bryte op og kl. 23 startet vi.

Vi kjørte over sundet sønnenom oss mellom begge de åpne råkene og fulgte så langs land til første pynten i øst og stakk derfra tverrs over øen ved Kapp Bruun. Der var tett skodde med sne. Det hadde tint godt på snedekket på isen, så der hadde dannet sig en masse store dammer. Like før vi kom til vestpynten av øen ved Kapp Bruun fikk vi nogen skrekkelige skrugarer å kjempe mot, men vi kom da frem til nordøstpynten av øen kl. 1⁴⁵ den 28. juni.

I det østre innløp til sundet på sydsiden av Søre Reppøya lå der en liten lav holme som ikke var avmerket på kartet og noget lenger inne i sundet nærmere Nordostlandet et litet skjær. Øen vi var kommet til NV av Kapp Bruun er heller ikke avmerket på kartet. Denne var forholdsvis stor og bestod vesentlig av fast fjell og var vel på det høieste ca. 8—10 meter over havet og hadde sin største lengde i retningen V—O. Omtrent midt på nordsiden dannet kysten en liten

bukt, hvor der lå en masse rekkved på stranden. Lengst øst gikk der en odde sydover som sammen med vestpynten omsluttet en liten bukt på sydvestsiden av øen.

Isen utenfor øen var omtrent hele veien bare grov baks med vann imellem isstykkene. På land stod der en slede og kasser med proviant etc. samt en seddel på italiensk fra kaptein Sora, datert 22. juni kl. 3. Albertini som kunde en del engelsk og Matteoda som hadde noget kjennskap til tysk, oversatte den for mig. Skrivelsen gikk ut på at isen utenfor så meget dårlig ut, men at han trodde den var noget bedre østover. Han vilde derfor med en slede og proviant for 8 dager kjøre litt østover og så ta ut over isen og prøve å komme ut til Nobile. Videre stod det at hollenderen — dette viste sig senere å være en skrivefeil av kaptein Sora, han mente Varming — var blitt syk og derfor var blitt igjen på Kapp Platen med proviant for en måned. Hans tilstand skulde dog ikke være dårligere enn at han kunde returnere til Beverlysundet. Hvad Sora og van Dongen mente å kunne utrette på den isen skjønner jeg ikke. Muligens kunde de være meget heldige og komme sig derut, men det skulde meget stort hell til å finne akkurat den lille prikken av en leir blandt all skruisen. Men selv om de skulde være så slompeheldige å finne leiren kunde isen i mellomtiden være blitt helt ufremkommelig og tilbakemarsjen avskåret, så at alle anstrengelser bare resulterte i at yderligere to mann blev liggende ute til byrde. Dessuten var det kommet beskjed om at isbryter var underveis og den skulde snart kunne være her.

Som isforholdene lå an var Nøis og jeg enige om at det ikke vilde være nogen mening i med hundespannet å fortsette kysten rundt Kapp Bruun, forinnen vi nærmere hadde undersøkt forholdene, da vi ellers kunde risikere å miste både hunder og utstyr. Vi fandt det meningsløst å legge igjen proviant og utrustning på en ø som vi ikke kunde vite når vi kunde nå igjen, hvis det i det hele tatt vilde være mulig. Skodde var det dessuten fremdeles og da det også vilde være ønskelig å forsøke å få bragt på det rene hvorhen sporene til Soras hundespann tok veien, besluttet vi å finne en skikket teltplass på øen (leir 4) og vente å se isen og været an. Naturligvis, kan jeg vel si, vilde de italienske studenter at vi skulde ta ut over isen til Nobilegruppen, da turen, hvis den virkelig skulde ha lyktes, vilde ha bragt dem både ære og berømmelse. Bortset fra opgavens umulighet forstod de åpenbart ikke at en slik tur vilde være å handle mot vår instruks som gikk ut på å søke efter Malmgren, Zappi og Mariano, som hadde

forlatt Nobile-gruppen for å nå inn til Nordostlandet. Mellom de to siste leirplasser — 13 km — brukte vi 2 timer 45 minutter.

Mens vi forsøkte å hvile ut over dagen blev der et skrekkelig hundeleven. »Fliks« hadde bitt av tampene på hundeselen og var løs, og ikke før hadde Nøis og jeg fått tak i og surret ham igjen og kommet oss inn i teltet før det var samme historien op igjen. Dessuten hadde også »Jumbo« kommet sig løs og stod og delikaterter sig av bjørneskinnet.

Den 29. juni kl. 0⁴⁰ gikk Nøis og Albertini på ski til Kapp Bruun for å se hvordan isen så ut og tok for sikkerhets skyld med sig et taug og en alpehakke. Det var snevær, frisk SV-vind og lite siktbart. Jeg blev selv igjen for å passe på hundene, reparere hundeseler og spleise inn flere nye dragstjerter etc. Jeg tendte først op et bål av rekkved og tok så fatt på reparasjonene og da jeg var ferdig med det var det å stoppe strømper og votter. Sneværet gav sig efter hvert så jeg kunde se like til Broch- og Føynøyane. Kl. 4¹⁵ kom de andre tilbake, og da var også Albertini endelig overbevist om at isen var dårlig og ufremkommelig for hundene rundt Kapp Bruun. De spor som de hadde sett efter Soras hundespenn gikk alle i retningen ut over mot Schübeler- og Føynøyane.

For å kunne komme videre østover blev vi enige om å kjøre innover bukten syd for oss og ta på land ved en dal på østsiden av bukten, da det så ut til at det bød sig en overgang der. Imidlertid satte det inn med skodde igjen, så vi fant det lite formålstjenlig å begynne på denne tur samme dag. Men for ikke helt å forspille tiden skulde Nøis og italienerne gå på ski til Kapp Bruun og videre østover langs landkallen en 4—5 timers tid, så vi fikk dette område undersøkt. Utrustet med pemmikan, sjokolade og kjeks startet de kl. 9. Utover dagen begynte det å falle ganske kraftig med våt sne. Hundene fikk det travelt med å rive sig løs, spesielt »Fliks« som stadig bet over dragtaugene og jeg lavet derfor en munnkurv til den. »Jumbo« og »King« var ute av selene. Kl. 9³⁰ kom Nøis og italienerne tilbake og hadde da været rundt en stor bukt som går inn på østsiden av Kapp Bruun og helt borte ved den vestligste av småøene østenfor, en skitur på 43 km frem og tilbake. Da de først hadde kommet sig rundt kappet og inn i bukten var det blitt jevn, fin fjordis.

Hundene fortsatte å holde oss i aktivitet utover natten. De skiftet stadig på å slite sig løs. Kl. 9 den 30. juni skodde, men NO vind som gikk over til O, hvorefter det klarnet mer og mer. De 8 dagene

som Sora og van Dongen skulde ha proviant for var utløpet, men det var intet å se til dem. Kl. 14³⁰ brøt vi op fra øen og fik en skrekkelig sørpe å vasse i. Tok på land kl. 16³⁰ på østsiden inne i bunnen av bukten søndenfor øen ved Kapp Bruun; vi teltet her for å sondere terrenget, spise og vente på natteføre. Det var meget snebart land og Nøis og jeg gikk omkring for å finne frem sneflekke og merke op veien, så vi fikk noget å kjøre efter. Skodden lettet efter hvert for til slutt helt å forsvinne.

Fra det sted hvor vi var kommet på land viste det sig å føre en ganske bra overgang, nærmest som et pass, jevnt op fra vest — antagelig til ca. 50 meter — og like pent bar det ned på østsiden, hvor det endte på vestsiden av en stor bukt som ikke står angitt på kartet. Bukten vi var kjørt innover fra øen ved Kapp Bruun er vel omtrent dobbelt så dyp som avmerket på kartet og så ut til å svinge vestover. Fra vestsiden gikk der en liten lav dal over til Dove Bay, omtrent i retningen O—V.

Hvad vi strengt tatt ikke hadde bruk for la vi igjen, tok med proviant for 4 dager, og startet igjen kl. 1 den 1. juli. Det var et skrekkelig føre over land, idet sneen var undergravet av bekker, så hundene trådte igjennem. Da vi kom ned på bukten østenfor Kapp Bruun blev det jevn fjordis og godt føre, dog av og til med enkelte små sjøer bortover. Bukten var omtrent like lang som bred, og i bunnen kom innlandsisen helt ut i sjøen med en høi, loddrett front. Østpynten var en liten bratt halvø, kun fast med det øvrige land ved en ganske smal lav sandhals. Innlandsisen så riktig jevn ut oppå. En tur på den i mai eller slutten av august måned vilde sikkerlig være vidunderlig. Landet østenfor Kapp Bruun så i det hele tatt langt mer innbydende ut enn vestenfor med mange isbreer og koselige småholmer med ordentlig fast fjell. Mellem øene var det åpent vann og likeledes utenom og østenfor, så vi kjørte op på en av dem for å komme litt høiere og se isforholdene an. Disse var meget slette for yderligere fremgang østover. Det var store åpne råker rundt omkring, innenfor, utenfor og fra den østligste av øene direkte inn til land. Vinden var dessuten O-lig, så Nøis og jeg besluttet å komme oss inn til land for derfra på ski å gå så langt øst som vi anså det for nødvendig og mulig. Vi vilde allerede om natten returnere med hundene, da litt gunstig vind vilde blåse rent for is her, så slakk som isen var utenfor. Kl. 6³⁰ tok vi op på land innenfor den østligste av øene, Esmarkøya. Vi besluttet å slå leir her (leir 5). Fraregnet en hvil på 8^{1/2} time

ved bukten vest for Kapp Bruun brukte vi $7\frac{1}{2}$ time mellom leir 4 og 5 — 36,5 km. Etter å ha satt hundene fast gikk Nøis og jeg en tur mens de italienske studenter skulde ha sig en hvil.

Fra toppen av fastlandet innenfor den østligste av øene kunde vi se hvorledes isen slakket op mer og mer og østover var det bare åpne havet.

På kartet står det angitt ikke mere enn 7 øer like utenfor kysten, men vi kunde telle ikke mindre enn 18—20 øer, holmer og skjær. Der gikk en liten bukt inn på østsiden av fjellet og østenfor denne var der også en ø, antagelig kommet frem ved at breen har trukket sig tilbake, idet der kun var et 5—10 meter bredt sund mellom den loddrette brefront og øen. Denne kunde vel være omkring en 40—50 meter høi og falt jevnt ned mot sjøen rundt omkring. Den står ikke avsatt på noen karter. Vi gikk så langt som til denne ø, som lå 7 km i rett linje øst for Esmarkøya, og returnerte så. Skituren frem og tilbake var 27 km. Videre østover mot Kapp Leigh Smith gikk innlandsisen helt ut i sjøen med loddrett front, ca. 10—20 meter høi.

Kl. 12¹⁵ kom tre flyvemaskiner over Foyneøya og fortsatte videre noget østover, hvorefter de begynte å kretse rundt et bestemt punkt i NO—O-lig retning, ca. 12—20 naut. mil utenfor oss. Kl. 12³⁰ vekket vi våre italienske kamerater med varm sjokolade forat også de skulde få anledning til å ta traktene videre mot Kapp Leigh Smith i nærmere øiesyn før vi om natten bega oss på tilbakeveien. Etter å ha spist bega de sig avsted. Kl. 17⁴⁰ fløi to svenske flyvemaskiner i østlig retning over øene utenfor oss og kl. 19⁴⁰ kom de tilbake igjen like over oss, hvorefter de begynte å kretse omkring oss og vinke. Derefter gikk de ned i en råk ca. 2000 meter utenfor samtidig med at Albertini og Matteoda kom tilbake. Vi tok alle skiene fatt ut over isen og traff først den svenske flyver, løytnant Jacobson som allerede var på vei imot oss på ski og spurte om vi hadde sett noget. Vi på vår side fikk rede på at da vi den 24. juni bare hadde sett den ene av flyvemaskinene returnere igjen var den andre blitt igjen ute ved Nobile-gruppen, idet den var gått rundt under landing på isen. Imidlertid hadde de reddet Nobile tidligere og bragt ham ombord i »Citta di Milano« som lå i Virgo Bay. Den svenske hjelpeekspedisjon holdt til i Hinlopenstredet — Murchison Bay — med den norske fangstskute »Quest«, kaptein Gudolf Schjelderup, og en ca. 1000 tons stålbåt — »Tanja« — som moderskip. Om Amundsen hadde de intet nytt å berette og heller ikke hadde de sett eller hørt noget til Soras

hundespann. Jacobson fikk derfor med sig meddelelsen fra kaptein Sora, og jeg gjorde ham samtidig oppmerksom på at der også skulde være lagt igjen en mann på Kapp Platen. Isen var slakket op hele veien, sa Jacobson, og det var også meget vann ved Kapp Platen, så han vilde, hvis det var mulig, gå ned der og ta Soras mann med. Hvis dette skulde lykkes vilde han gi oss beskjed, hvorfor jeg tegnet op på kartet for ham ruten vi hadde tenkt å følge på tilbakeveien. Svenskene hadde undersøkt Broch- og Foynøyane, Kapp Leigh Smith og breen på østsiden av Nordostlandet, men intet tegn sett til Malmgren og de to italienerne. Siste gang hadde de været på veien til Storøya, men snudd da tåken kom veltende. Kl. 20⁵⁰ lettet begge flyvemaskinene igjen og fortsatte så vestover.

Kl. 23⁵⁰ startet vi for hjemturen under en hel liten kuling fra ONO. Det var et glimrende føre på isen, sørpen var frosset til, så den bar hundene.

Allerede kl. 2²⁰ den 2. juli — 3^{1/2} time etter avgangen — var vi i bunnen av bukten vestenfor Kapp Bruun og tok op på sleden det vi hadde liggende der. Vi fortsatte til øen ved Kapp Bruun, hvortil vi ankom kl. 4⁴⁵ og teltet på sydsiden av øen (leir 6). Vi hadde brukt 4 timer 55 minutter på den 41 km lange strekning mellom leir 5 og 6. Oppe ved Soras depot hadde det ikke været tegn til liv. Isen var gått op like inn til øen og det blåste en liten storm av ONO. Kl. 19³⁰ hørtes et øieblikk dur av flyvemaskiner og en kort stunn efter kom den igjen kraftigere og vi kunde da se to flyvemaskiner for vestgående inne i bukten. Muligens hadde de været ute med nogen beskjed til oss, men ikke kunnet ta sig til å følge sporene, da det så meget mørkt ut i N og O. Jeg var en tur opom depotet for å ta en fortegnelse over innholdet, og da vi selv ikke hadde mer kjeks igjen tok jeg 10 stykker der, likeledes 4 store tørrfisk og litt hundekjeks. Isen hadde satt ut, og det var åpent vann nesten like ut til Foynøya. Dessuten så det ut til at isen på buktene vi hadde kjørt over om natten var brukket op og drevet ut.

Kl. 24 brøt vi op. Føret var utmerket, men det hadde tæret meget på isen og der var flere store åpne huller. Rundt østpynten av Dove Bay måtte vi snike oss rundt på landkallen, da der var åpent vann. Kl. 6 den 3. juli tok vi op på land inne i bunnen av den vestligste fjordarm i Dove Bay. Til Albertini og Matteoda, der som vanlig var sakket akterut, var der intet å se. Da skodden imidlertid kom sigende og vi ikke kunde vite hvorledes været vilde arte sig den neste dag

gikk vi straks i gang med opstigningen. Elvene randt lystelig og sne var det meget lite av. Dels gjennom vann og sne og dels over ur og sten brøitet vi oss fremetter. Det var slett ikke lett å avgjøre hvor vi skulde legge veien. Men det var morsomt å legge merke til fangstmannen og naturmennesket Nøis hvorledes han likesom følte hvor overgangen måtte være. Kl. 8³⁰ kom vi ned på en liten innsjø like ved stranden på østsiden av Riips Bay, hvor vi teltet (leir 7). Det tok oss 8^{1/2} time å komme fra leir 6 og 7 — en strekning på 52 km. Øene på østsiden av fjorden var like sønnenfor oss og Kapp Lovén hadde vi i NV. Den vestlige pynt av bukten like vestenfor Kapp Bruun stikker ikke så langt nordover som angitt på kartet og Dove Bay var meget dypere enn på kartet og hadde mange fremspringende fjellrygger som begrenset flere små bukter. Kl. 10⁴⁵ kom de italienske studenter. Utover dagen falt det en del sneslaps som imidlertid ga sig etter hvert utover aftenen.

Den 4. juli startet vi kl. 3⁴⁵ for å gå til Kapp Platen for der å se etter og i tilfelle få med Varming, eller som vi hele tiden på det tidspunkt, som følge av Soras skrivelse, trodde var van Dongen. Tok ned på Riips Bay hvor der var et skrekkelig føre. Litt nordenom øene på østsiden av Riips Bay gikk kysten inn i en stor bue, bukt, som ikke var avmerket på kartet og Riips Bay var tverrs over til Kapp Lovén iallfall ikke mindre enn 10 km, mens den på kartet er er bare 4 km. Kl. 8⁴⁵ kom vi til Kapp Wrede hvor der lå noen teltducker, 1 blåskjorte med snip, Varmings flyvedrakt, 2 skinnluer og et ullteppe som vi gikk ut fra var lagt igjen av van Dongen — Varming — der måtte ha begitt sig på vei vestover. Utenfor på isen gikk der nemlig et par gamle skispor for vestgående og likeledes spor etter en slags slede eller kjelke som han på en eller annen måte hadde fått laget og trukket etter sig. Vi behøvde derfor ikke fortsette til Kapp Platen, men kunde forbli hvor vi var (Kapp Wrede, leir 8) til natten kom for så å begi oss på vei vestover. Veien mellom leir 7 og 8 — 24 km — blev tilbakelagt på 5 timer. Nøis og jeg vandret litt omkring og var borte i fjellet og skjøt en del måser, havhest og teist til mat for hundene. Utover aftenen satte det inn med tett skodde og vestenvind som imidlertid gikk over til SV med opklarende vær.

Med undtagelse av ullteppet, som vi tok med oss, pakket vi sammen de andre igjenlagte sakene i teltdukene og la drivved og sten over og startet kl. 1¹⁰ den 5. juli. Fulgte hele tiden de av og til nesten utviskede skispor like til Scoresbyøya, hvortil vi ankom kl. 5⁴⁵ (leir 9).

Vi brukte 4 t. 35 min. fra Kapp Wrede til Scoresbyøya, en avstand på 19 km. Det var et forferdelig føre for hundene, de trådte gjennom en skorpe av frossen sørpe og blev meget sårbente. Innunder Scoresbyøya skjøt vi en stor snadd så hundene skulde få sig et riktig godt måltid mat. På land var der reist en staur hvorunder der lå en seddel fra Varming, datert 3. juli, hvori han ba oss ta med det han hadde lagt igjen — et par støvler, nogen strømper, en bjørneskalle etc., da han hadde stor pakning og gikk alene langs sydlige bukt til den vestre odde på sydsiden av Beverleysundet. Hvad han mente med å ta langs sydlige bukt måtte vel være sydover på vestsiden av øen, hvilket også sporene tydet på, og så over til Kapp Lindhagen og derfra følge kysten. Dette var naturligvis også det mest rimelige når man går alene. Imidlertid så det ut til at isen mellom Scoresbyøya og kysten vestenfor var gammel baks, så vi vilde til å begynne med å prøve å gå direkte på Extreme Huk. Kl. 15³⁰ gikk en flyvemaskin for østgående noget nordenom oss og fløi tilbake igjen kl. 18¹⁰ i stor høide.

Kl. 0⁴⁵ den 6. juli brøt vi op fra Scoresbyøya. Det hadde snedd den foregående aften og blåste en kraftig SV vind. Det var ordentlig tøvær og kjentes ut som om sommeren var satt inn for godt. Føret var forferdelig og vi gikk for det meste og vasset i vann til langt oppå leggen. Ved 5-tiden såes en flyvemaskin for vestgående i stor høide sønnenfor oss. Vi bøiet efter hvert av med kurs for Beverlysundet, men NO av Extreme Huk traff vi imidlertid på dårlig is med åpne råker og måtte således ta nesten helt inn til land ved Extreme Huk for å komme omkring denne odde. Vinden tiltok efter hvert og til slutt blåste det en ordentlig storm. Beverlysundet var helt åpent når undtas en liten isstripe på sydsiden langs land og vi måtte derfor snike oss rundt på landkallen, vassende i vann. Kl. 8¹⁵ stoppet vi op og teltet bare 1—1½ times gange fra hoveddepotet på sydsiden av innløpet til Beverlysundet (leir 10), men vi var nødt til det da vi resten av veien vilde bli tvunget til å bære utstyret i flere vendinger, idet der ikke fantes mer sne, bare en vill ur av store sten. På den 30 km lange vei fra leir 9—10 hadde vi brukt 7 t. 30 min. Lasset veiet ca. 200 kg ved ankomsten til leir 10, hvor sledeturen sluttet. Efter å ha skiftet på benene og spist gikk Nøis og jeg kl. 11³⁰ til hoveddepotet hvor vi var fremme 1 t. 20 min. senere.

Eftersøkningen efter Malmgrengruppen var dermed endt, men dessverre med negativt resultat. Fra den 23. juni til den 6. juli hadde

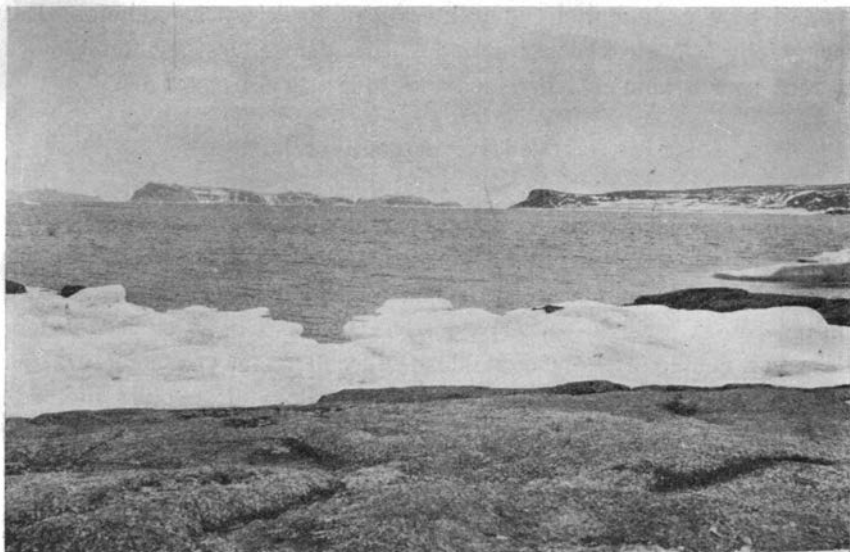

Fig. 4. Nordkapp (til høire) og Parryøya (den sydligste av Sjuøyane) sett fra odden på sydsiden av det venstre innløp til Beverlysundet. De flate fjell som styrter bratt i sjøen er typiske for Nordostlandet.

Tandberg fot. juli 1928.

turen varet, og i denne tid hadde vi med hundespennet tilbakelagt 298,5 km, desuten 45 km på skiutflukter (regnet en vei) og gått 5,5 km tilfots langs Beverlysundet.

Ved vår ankomst til hoveddepotet var Varming allerede kommet dit og dessuten to alpesoldater som var satt i land fra »Braganza« for å holde vakt. Først den 30. hadde »Braganza« returnert, idet den hadde kjørt sig fast i isen og under forsøk på å hale sig løs ved hjelp av winchene, ødelagt den ene av disse. Den skulde derfor bare gå til Kings Bay med flyvemaskinene og komme tilbake igjen omkring den 10. for å hente oss.

Varming hadde som antatt gått over til Kapp Lindhagen, derfra fulgt kysten og kommet til Beverlysundet dagen før oss. Der var et fangstfartøi akkurat da han kom og han hadde fått dette til å ta sakene sine med ut til depotet. Han fortalte videre at han på veien til Kapp Platen var blitt sneblind og var derfor blitt latt igjen der med proviant for bare 8 dager. En bjørn hadde været nokså nærgående den første dagen og hadde måttet bøte med livet.

Vi blev godt mottatt og traktert med te, kjeks og syltetøi. Det var nydelig å få strekke sig ut i det lille gisne skuret, og det kjentes ut rent som å komme i den deiligste stue igjen.

Ved Beverlysundet

7.—11. juli

Den ene alpesoldat, Varming, Nøis og jeg begav oss i vei kl. 2 den 7. juli for å gå til teltplassen og begynne på transporten. Vi tok alle med så meget vi bare kunde bære, og slapp alle hundene løs med undtagelse av »Flix« og »Fox«, som vi lot være igjen ved sleden; disse var nemlig litt sky og vilde derfor bli noget vanskelig å få tak i igjen. Imidlertid blev merkelig nok også »Boy« og »Abild« liggende igjen, mens de andre 6 derimot fulgte med til hytten hvor vi satte dem fast. Der var bragt på land tørrfisk, corned beef, makaroni, ris, kjeks, te, sukker og litt smør.

Til hytten i Beverlysundet knytter det sig også en Spitsbergen-tragedie, idet der i 1909 døde tre fangstmenn der som ligger begravet nogen meter bortenfor. På en stenrøis stod der et lite kors med følgende innskrift: Her under viler de norske fangstmænd Johan Sivertsen Olaf Korneliussen Oskar Olsen Døde 1909.

Den eftersøkning vi skulde foreta efter Malmgrengruppens tre mann var vi nu ferdige med og hadde bare å vente på å bli tatt ombord av et fangstfartøi igjen. Dessverre hadde vi ikke truffet på de eftersøkte og heller ikke sett noget spor, så vi kunde med bestemthet gå ut fra at de ikke var kommet sig på land.

Natten til den 8. juli var Nøis og jeg bortover og hentet »Flix«, »Fox« og »Abild«, samt bjørneskinnet og noget småtter. »Boy«, den dompapen, logret imidlertid bare med halen og blev liggende igjen. Omkring Beverlysundet så landskapet ut som en eneste stenrøis med store, avrundede stener. Ved Nordkapp derimot var der mere fast fjell, som inneholdt en masse kvarts, lysegul glimmer, til dels meget store stykker, samt en del sorte glinsende mineraler.

Delvis skyet og svak SO-lig vind den 9. juli. Albertini var en tur borte ved sleden og hadde med »Boy« tilbake. Ganske besynderlig også, helt frisk som den var, hadde den heller ikke da villet følge med på egen hånd, ennskjønt den ikke hadde fått mat på over to døgn og således måtte være bra sulten. Dette hadde den forøvrig også tilkjennegitt på en ettertrykkelig måte, idet et par aluminiumskasseroller som lå igjen, var gjennemhullet tett i tett, fulstendig som om det

skulde være gjort med geværkuler. Ved 18-tiden ankom motorkutter »Viking« som skulde på storkobbefangst. Kaptein var Jens Olsen, en kjenning av både Nøis og Varming, og hele banden blev nu invitert ombord og traktert med kaffe og deilig eggekake så meget vi bare kunde spise. Da vi skulde på land igjen var isen pakket sammen om skuten, men vi kom oss dog inn ved avvekslende å ro og hale over isen en liten fangstbåt. Fikk med oss litt kobbekjøtt, løk, salt og margarin.

Den 10. juli frisk SSV vind. Nøis var en liten tur oppe i fjellet på formiddagen og hadde sett røk og mastene av et fartoi i isen omtrent utenfor Brennevinsbukta. »Viking«, som hadde vært en tur vestover, kom igjen tilbake; kapteinen sa at de hadde sett »Braganza« i isen utenfor. Vi fikk av kaptein Olsen låne barbersaker, og Nøis, Varming og jeg barberte oss og blev seende forholdsvis presentable ut.

Dagboken forteller for 11. juli: Drivisen har inatt satt meget tett sammen utenfor her. Nøis har vært borte i fjellet og sett »Braganza«, tilsynelatende fast i isen. Vinden gir sig og tåken setter inn. Jeg har i eftermiddag i nogen dammer på fjellet holdt storrengjøring på mig selv og skiftet undertøi. Kl. 15⁴⁵ så vi »Braganza« dukke op i vest; vi antendte en røkbombe hvorpå den svarte med et støt i dampfløiten. Kaptein Olsen fra »Viking« kom på land og vi blev med ombord og fikk kaffe og eggekake. Ved 23-tiden kom »Braganza« ruslende gjennom drivisen, hvorfor vi tok på land igjen. To båter blev satt på vannet fra »Braganza« og nestkommanderende på »Citta«, doktoren og løytnant Gioanneni m. fl. kom på land. Man hadde intet hørt eller sett til kaptein Sora eller van Dongen. En russisk flyvemaskin med fire man fra den russiske isbryter »Krassin« har nødlandet på isen i nærheten av Kapp Wrede. Flyverne hadde sett tre mann på isen i nærheten av Karl XII øy. De to stod og viftet mens den tredje lå. »Krassin«, som er i nærheten av øya, skal prøve å ta dem op. Kan det da virkelig være tilfelle at det skulde være de tre eftersøkte som er der ute på isen, og ikke istedet Sora og van Dongen, og at den tredje som ligger er sleden, nogen hunder eller lignende? Om Amundsen er det dessverre intet nytt. Miss Boyd, som hadde leiet »Hobby«, har stillet denne til disposisjon for den norske undsetningsekspedisjon, og Riiser-Larsen, Lützow-Holm og mekanikerne er gått ombord i dette skib i Kings Bay.

Hundene og det øvrige vi hadde omkring hytten blev tatt ombord i »Braganza«, mens sleden, skiene og det småtteri som stod lenger

inne i sundet, skal ligge igjen til vi returnerer. »Braganza« skal gå videre østover. Sleder og ski er det nok av ombord, såfremt det mot formodning skulde komme til å bli mer bruk for den slags utrustning.

Ombord på »Braganza«. Møte med »Krassin«. Hjemover.

12.—23. juli.

Den 12. juli fortsetter dagboken videre: Noget proviant og kull blev bragt i land til hytten og vi begynte så på turen østover. Inatt har vi da sovet ut under almindelige forhold igjen, og det smaker riktig godt å få ordentlig norsk kost. Ifølge telegram idag skal Mariano og Zappi være tatt ombord av »Krassin«, mens Malmgren derimot døde for 14 dage siden. »Braganza« driver og stanger og rusler og kommer litt østover av og til, men er ennå ikke nådd riktig så langt som da vi kjørte ut fra den med hundene for tre uker siden.

Ifølge telegram den 13. juli var kaptein Sora og van Dongen foregående aften tatt op fra isen i nærheten av Foyrn-øya av nogen flyve-maskiner, som bragte dem ombord i svenskenes fartøi »Quest«. De var opdaget av »Krassin« dagen i forveien. »Braganza« slapp igjennem noget dårlig is og gikk litt østover i åpent vann inntil 5—6 nautiske mil syd av Martensøya, hvor den blev stoppet av isen og fortoiet til noget gammel baks. »Krassin« var snudd østenfor Foyrnøya efter å ha berget Viglierigruppen den 12. juli. Den skal nu gå til Kapp Wrede for å hente de russiske flyvere, og så til Kings Bay eller Advent Bay for å bunkre.

For den 14., 15. og 16. juli citeres dagboken:

14. juli. Ved 1³⁰-tiden startet Nøis og tre italienere for å gå inn til Kapp Wrede til de russiske flyvere. Da isen er dårlig vil der bli holdt stadig utkikk efter dem fra tønne. Været er strålende. Hvad de egentlig har der inne å gjøre er imidlertid ufattelig, da isbryteren jo allerede er underveis. På morgensiden hadde man mistet karene av syne, idet det satte inn med litt skodde. Kl. 8 svak NNO-vind, disigt og litt regn. Utover formiddagen klarnet det op. Vi kan nu, kl. 24, se »Krassin« utenfor Kapp Platen. Til Nøis og italienerne er intet å se. Lettskyet, stille, fint vær.

15. juli, kl. 2. Isbryteren har passert Kapp Platen og fortsetter videre mot Kapp Wrede i jevn bra fart, og må antagelig ha helt åpent vann der borte. Kl. 8 svak NO-vind og disigt. Isbryteren skal ligge bortunder Kapp Wrede, men har ennå ikke sett nogen; den kaller på russerne i telegrafan, men har ikke fått svar. Om de som gikk herfra

har nådd land, eller hvor de befinner sig vet man intet. Mest regnvær og snesludd i hele dag, har ikke kunnet se »Krassin«, men den skal være SV av Kapp Wrede og har telegrafforbindelse med flyverne på land.

16. juli. Lett snevær, SSV bris. De russiske flyvere, Nøis og italienerne er kommet ombord i »Krassin«, som vil komme hitover så snart den har fått flyvemaskinen ombord. Vinden frisker til kuling og setter isen fra land. »Braganza« flykter for isen nærmere mot Castrènøya.

Den 17. juli var det en kuling av V og skyet, og vi blev satt østover med isen. Kl. 12 blev »Krassin« synlig bortunder dalen innenfor Kapp Wrede på vei imot oss, og kl. 17³⁰ kom den op på siden av oss, »Braganza« satte en stige ombord. Foruten de syv reddede fra »Italia«, de russiske flyvere, Nøis og hans italienerne, befant også dosent Hoel sig ombord. På dekket stod den russiske flyvemaskin — en stor tre-motors Junker — og likeledes den svenske, som hadde gått rundt på isflaket; denne siste var noget ramponert, men den russiske var forholdsvis bra, det var kun gått litt utover understellet og propellene idet den i skodde gikk ned på isen på Riips Bay. Den skadede italiener, Ceccioni, hinket omkring på krykker med brukket ben. Zappi gikk tilsynelatende frisk omkring, mens Mariano derimot var sengeleggende med koldbrand i foten. Nøis og de italienerne som hadde fulgt ham gikk igjen over til »Braganza«, mens den italienske lægen gikk ombord i »Krassin« for å følge med der ombord. Kl. 18 gikk »Krassin« vestover for Kings Bay, hvor den skulde sette de reddede ombord i »Citta di Milano«. »Braganza« forsøkte å følge efter i kjølvannet, men med det samme maskinen blev satt i gang falt stimen, så efterat »Krassin« hadde gjort nogen bukter på kursen, pakket isen sammen nogen hundre meter bakom den, og vi blev fast.

Om de følgende 4 dager forteller dagboken:

18. juli. Isen har i løpet av natten pakket meget tett sammen omkring oss, og vi er blitt satt langt østover. Jeg har tatt selene av alle hundene og i stedet satt dem fast med taugstumper og spleiset inn nye trekkaug. Kl. 19 var isen så smått begynt å slakke op, og vi kunde gå litt vestover.

19. juli. Fortøiet i en stor isflore kl. 1, da videre fremgang foreløbig er stengt. Klart, fint vær. Kl. 8 østlig vind, lettskyet. Ligger fremdeles fast i isen. Kl. 13 begynte vi å røre på oss litt, da isen slakket op og vi kom ut i råken efter »Krassin«; men det er skodde.

Været lettet litt utover aftenen og det lykkes å komme imellem nogen store isflorer og noget videre vestover.

20. juli. Kl. 1 stopp i maskinen igjen, da isen satte sammen. Allerede østenfor Nordkapp er det åpent vann, så bare det kunde slakke skulde det være en mulighet for snart å slippe igjennem. Kl. 7 svak SV vind. Isen meget tett og har igjen satt oss langt østover. Endelig ved 15-tiden begynte isen å slakke og der kom en bris av NNV, men det satte samtidig inn med tett skodde. I ettermiddag gikk det over all forventning godt og kl. 20³⁰ kom vi ut i åpent vann litt østenfor Castrønøya. Stoppet i Beverlysundet kl. 21³⁰, satte to båter på vannet og hentet sleden og en del annet småtteri, og kl. 22³⁰ gikk det videre med Kings Bay som mål. Et fangstfartøi lå bortunder Waldenøya og utenfor Brennevinsbukta passertes ett til.

21. juli. Et strålende vær og det går hurtig vestover i åpen sjø. Kl. 11 passertes Cloven Cliff og ved 15-tiden Magdalena Bay, hvor der lå en stor tysk turistdamper med en Junker-flyvemaskin ombord som tok en runde omkring oss. Kl. 22 ankom vi til Kings Bay og fortøiet ved siden av »Citta di Milano«. På havnen lå dessuten »Krassin«, to lastebåter og fangstfartøiet »Isbjørn«.

Det blev bestemt at »Braganza« skulde gå til Advent Bay og Green Harbour for å landsette Nøis, Varming og mig. Imidlertid gikk Nøis i land i Kings Bay for å følge med kullbåten D/S »Sørland« til Harstad, mens van Dongen, som var ombord i »Citta«, kom over for å bli med til Green Harbour. Han fortalte at de hadde måttet drepe to av hundene til mat, fem var krepert, mens de resterende to, sleden og det øvrige blev latt igjen på Foynøya. Flyvemaskinene var nemlig kommet ned på vannet et stykke ifra dem, og da de kom derbort holdt isen på å sette sammen så de måtte starte med en gang.

Den 22. juli kl. 17 forlot vi Kings Bay, og »Citta di Milano« stimet i vei like efter oss for å gå til Narvik med de reddede fra »Italia«.

Den følgende dag kl. 12 kom vi til Advent Bay, hvor jeg gikk fra borde med alle »Store Norske«s hunder og ekspedisjonsutstyret i behold.

Reiseforholdene på nordkysten av Nordostlandet om våren.

Der er tidligere gjort bare en sledetur på nordkysten av Nordostlandet, nemlig av A. E. Nordenskiöld i mai måned 1873 fra Shoalpynten til Sjuøyane videre nord om Kapp Platen og omtrent til vår østligste leir, hvor ekspedisjonen tok opp på innlandsisen. Forholdene er

naturligvis så tidlig om våren betydelig bedre enn da vi foretok vår tur i siste halvdel av juni og begynnelsen av juli. Vi er de eneste som har bereist disse trakter på denne tid av året, og det kan derfor ha sin interesse å sette op en oversikt i tabellform over våre dagsmarsjer. Som nevnt hadde vi 10 kraftige hunder. Med disse og andre lignende hunder hadde jeg tidligere på våren tilbakelagt 2000 km, så hundene er utmerkede sledehunder, som står fullt på høide med hundene på Grønland. Lasset veide første tur ved starten 300 kg, ved avslutningen 200 kg, annen tur veide lasset ved starten 350 kg, ved avslutningen 200 kg.

Tabellen er slik å forstå, at »start« er avgang fra leiren til venstre for streken i leirkolonnen, og »ankomst« er ankomsten til leiren til høire for streken. »Med ophold underveis« menes lenger ophold av en eller annen grunn, f. eks. fordi man venter på bedre føre. Under rubrikken »skiuflukter« er tatt med lenger utflukter på ski, men kun regnet den ene vei. I tillegg til de tilbakelagte distanser med hundespenn gir de et begrep om utstrekningen av de undersøkte områder. Av skiuflukter er kun medtatt de som er gjort av Nøis og mig, ikke de som blev gjort av de italienske studenter.

Leir	Start		Ankomst		Ophold underveis		Tid		Tilb.-lagt vei km	Skiutflukter km
	dato	kl.	dato	kl.	timer	min.	timer	min.		
0—I	13/6	23 ⁰⁰	14/6	5 ⁰⁰	-	-	6	00	32,5	-
I—II	14/6	16 ⁰⁰	14/6	21 ³⁰	-	-	5	30	24,5	-
II—III	15/6	8 ³⁰	15/6	20 ¹⁰	1	55	9	45	44,5	-
III—IV	16/6	16 ⁴⁵	16/6	24 ⁰⁰	-	-	7	15	30 0	-
IV—V	17/6	13 ¹⁰	17/6	19 ³⁰	-	-	6	20	27,0	-
V—VI	18/6	6 ³⁰	18/6	14 ⁰⁰	-	-	7	30	31,5	-
0—1	23/6	2 ⁴⁵	23/6	9 ⁰⁰	-	-	6	15	26,0	-
1—2	23/6	23 ³⁰	24/6	8 ¹⁵	-	-	8	45	31,0	10,0
2—3	26/6	0 ¹⁵	26/6	7 ³⁰	-	-	7	15	26,0	-
3—4	27/6	23 ⁰⁰	28/6	1 ⁴⁵	-	-	2	45	13,0	21,5
4—5	30/6	14 ³⁰	1/7	6 ³⁰	8	30	7	30	36,5	13,5
5—6	1/7	23 ⁵⁰	2/7	4 ⁴⁵	-	-	4	55	41,0	-
6—7	3/7	0 ⁰⁰	3/7	8 ³⁰	-	-	8	30	52,0	-
7—8	4/7	3 ⁴⁵	4/7	8 ⁴⁵	-	-	5	00	24,0	-
8—9	5/7	1 ¹⁰	5/7	5 ⁴⁵	-	-	4	35	19,0	-
9—10	6/7	0 ⁴⁵	6/7	8 ¹⁵	-	-	7	30	30,0	-
							105	20	488,5	45,0

Foruten de her medtatte sledeturer gjorde vi også en sledetur fra Verlegen Huk til Mossel Bay for undsetning av Lützow Holm. Denne tur var på 20 km regnet den ene vei. Endelig har vi også gått til fods på stranden på sydsiden av Beverlysundet fra det østre innløp til sundet til det vestre.

Nærværende beretning er skrevet efter tilskyndelse av Norges Svalbard- og Ishavs-undersøkelser, som har utarbeidet kartet efter mine skisser og observasjoner. Teksten er også gjennomgått av denne institusjon, og jeg vil herved få lov til å overbringe Norges Svalbard- og Ishavs-undersøkelser min ærbødige takk for den bistand som er ydet mig under mitt arbeide.